

Засновники: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Виходить двічі на тиждень.*
Головний редактор В. Горовий, д-р іст. наук, професор, заступник гендиректора НБУВ. *Редакційна колегія:* Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:* Т. Гранчак, О. Ворошилов. *Адреса редакції:* НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03. E-mail: siaz2014@ukr.net, www.nbuviar.gov.ua. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

**Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження із СІАЗ: siaz2014@ukr.net**

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

**№ 92
(24 грудня 2015 р.)**

ЗМІСТ

У ЦЕНТРІ УВАГИ.....	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	4
ЗАКОНОДАВЧА.....	18
ВИКОНАВЧА ВЛАДА.....	25
ПОЛІТИКА	31
ЕКОНОМІКА	Ошибка! Закладка не определена.8
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....	Ошибка! Закладка не определена.5

КИЇВ 2015

У ЦЕНТРІ УВАГИ

Завершився державний візит Президента України П. Порошенка до Держави Ізраїль

Під час візиту Президент України П. Порошенко провів переговори з президентом Держави Ізраїль Р. Рівліном (див. «Резонанс» № 91).

Також глава Української держави провів переговори з прем'єр-міністром Ізраїлю Б. Нетаньягу. Співрозмовники обговорили широке коло питань двостороннього співробітництва та координацію двох країн у міжнародних організаціях. Зокрема, було обговорено ситуацію навколо Ізраїлю, Сирії і всього Близького Сходу, включно з Іраком, та щодо розвитку подій у цьому регіоні. Також предметом переговорів стали питання забезпечення миру в глобальному контексті, включно із ситуацією на Донбасі.

Під час зустрічі лідери двох країн обговорили шляхи активізації двосторонньої торговельно-економічної співпраці, зокрема в аграрній, транспортній, будівельній та інших сферах, а також інвестиційне співробітництво.

За результатами переговорів було підписано ряд двосторонніх документів, зокрема в науково-технологічній, освітній, культурній сферах і в галузі розвитку інфраструктури.

Також було домовлено про проведення чергового засідання Міжурядової українсько-ізраїльської комісії з економічного співробітництва в першому півріччі 2016 р.

У рамках свого візиту до Держави Ізраїль Президент України П. Порошенко зустрівся зі спікером кнесету Держави Ізраїль Ю. Едельштейном. Співрозмовники високо оцінили наявний рівень розвитку дружніх і партнерських відносин між Україною та Ізраїлем.

Під час зустрічі було обговорено шляхи зміцнення договірно-правової бази співпраці між країнами, у тому числі її торговельно-економічну складову. Окрему увагу було приділено безпековій ситуації на Близькому Сході та небезпечному розвитку подій у зв'язку з агресивними діями Росії на Донбасі та в Криму.

П. Порошенко, перебуваючи з державним візитом в Ізраїлі, провів робочу зустріч з лідером опозиції кнесету Держави Ізраїль І. Герцогом. Сторони високо оцінили рівень політичної співпраці між Україною та Ізраїлем. Було наголошено, що підтримання міжпарламентського діалогу є важливим елементом розвитку міждержавних двосторонніх відносин. Під час зустрічі співрозмовники обговорили стан і перспективи розвитку українсько-ізраїльського двостороннього співробітництва, у тому числі в політичній, торговельно-економічній, науково-технічній, інвестиційній та інших сферах.

Також Президент України зустрівся з представниками ділових кіл Ізраїлю. Глава держави відзначив, що Україна вивчає досвід Ізраїлю як

розбудовувати країну, незважаючи на складні обставини. Президент назвав пріоритетом у створенні сприятливих бізнес-умов боротьбу з корупцією та поінформував про заходи в цьому напрямі.

У зустрічі взяли участь представники компаній, які вже оперують або планують розвивати бізнес з Україною в напрямках ІТ, телекомунікацій, енергетиці, сільському господарстві, медицині, будівництві та нерухомості, машинобудуванні, транспорті.

Крім того, під час візиту Президент України виступив у кнесеті Держави Ізраїль. П. Порошенко підкреслив, що російська агресія проти України – це війна не лише за територію, а й проти свободи та демократії. «Сьогодні Україна є форпостом демократії на Сході Європи, так само як Ізраїль є форпостом демократії на Близькому Сході. Подібно Ізраїлю, Україна має сусіда, який заперечує саме наше право на існування. І так само, як і ви, найбільш за все ми прагнемо миру. Я вірю в мир», – сказав Президент України.

Загалом, оцінюючи свій візит, Президент України зазначив, що він є дуже вдалим: «Нам вдалося побудувати відносини довіри».

Глава держави повідомив, що під час візиту було обговорено широке коло питань торговельно-економічної співпраці між Україною та Ізраїлем і досягнуто ряду домовленостей. Зокрема, сторони домовилися про інтенсифікацію повітряного сполучення між двома країнами.

Президент також зазначив, що безвізовий режим між Україною та Ізраїлем відіграв позитивну роль у активізації відносин між нашими країнами: «Безвізовий режим з Ізраїлем виправдав себе, і така ж доля чекає на безвізовий режим між Україною та Європейським Союзом», – сказав П. Порошенко.

Найближчим часом очікується підписання угоди, яка дасть можливість українським робітникам, зокрема будівельникам, працювати в Ізраїлі, що забезпечить робочими місцями тисячі українців, зазначив Президент.

Ряд домовленостей стосувався співробітництва в аграрному секторі. Зокрема, з Міністерством сільського господарства Ізраїлю попередньо домовлено про навчання українських аграріїв сучасним технологіям. Також досягнуто домовленостей про програму співробітництва в окремих галузях машинобудування.

Домовлено також про укладання Угоди про зону вільної торгівлі між двома країнами, яке очікується в першій половині наступного року. У цьому зв'язку Президент України зазначив, що «вже зараз кожна друга хлібина в Ізраїлі виготовляється з українського борошна».

Говорячи про контекст координації дій двох країн на міжнародній арені, Президент України повідомив: «Нами домовлено про обмін інформацією та спільну координацію дій в міжнародних організаціях з урахуванням обрання України непостійним членом Ради Безпеки ООН» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2015. – 22, 23.12).*

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

С. Кулицький, ст. наук. співроб. СІАЗ НБУВ, канд. екон. наук

Розвиток економіки України у 2015 р.: попередні підсумки

Традиційно наприкінці року політики, експерти і ЗМІ підбивають підсумки розвитку української економіки за черговий рік. Підсумки, щоправда, попередні, оскільки офіційні дані щодо остаточного результату розвитку всіх сфер вітчизняної економіки у 2015 р. будуть оприлюднені не раніше, ніж наприкінці I кварталу 2016 р. Адже, наприклад, згідно з методикою роботи Державної служби статистики (Держстату) України, квартальні дані щодо валового внутрішнього продукту (ВВП) України оприлюднюються на 90 день після закінчення цього кварталу, а місячні дані щодо ВВП Держстат України наразі не розраховує. З різним лагом запізнення публікується й ряд інших офіційних статистичних даних про розвиток вітчизняної економіки. Однак аналіз як уже опублікованої офіційної інформації, так і різноманітних експертних оцінок, оприлюднених ЗМІ, дає можливість зробити певні попередні висновки про розвиток вітчизняної економіки у 2015 р.

Причому зовнішні і внутрішні умови розвитку української економіки у 2015 р. були надзвичайно складними, мали економічний та неекономічний характер. Серед факторів, що найбільше вплинули у 2015 р. на розвиток національного господарства, треба особливо виділити гібридну війну Росії проти України, включаючи й російську військову агресію на Донбасі, та радикальні зміни кон'юнктури міжнародних ринків. Протягом року умови розвитку української економіки істотно змінювалися, причому певною мірою в бік стабілізації і зниження ступеня невизначеності напрямів свого подальшого розвитку. Зокрема, позитивний вплив на перебіг соціально-економічних процесів в Україні мала імплементація положень угоди «Мінськ-2». Усе це відповідним чином вплинуло на економічну діяльність підприємств, населення й державних інституцій і позначилося на динаміці й результатах розвитку вітчизняної економіки.

Зокрема, аналіз динаміки промислового виробництва в Україні протягом 2014–2015 рр. засвідчив, що минулорічний спад промислового виробництва в першій половині нинішнього року змінився стагнацією промисловості, а у другій половині 2015 р. промислове виробництво в Україні поступово почало зростати. Так, за інформацією Держстату України, у жовтні 2015 р., порівняно з попереднім місяцем і жовтнем 2014 р., індекс промислової продукції становив відповідно 107,3 та 95,0 %, а за підсумками січня – жовтня 2015 р. – 84,6 %. У тому числі в добувній промисловості й розробленні кар'єрів за підсумками січня – жовтня 2015 р. порівняно із січнем – жовтнем 2014 р. індекс промислової продукції становив 83,2 %,

переробній – 84,7 %, постачанні та розподіленні електроенергії, газу, пари й кондиційованого повітря – 87,3 %.

Щоправда, у галузевому плані динаміка промислового виробництва була вельми нерівномірною. Найбільш наочно ця закономірність проявляється саме на рівні конкретних господарських галузей, а не на рівні згадуваних вище макрогалузевих груп. Причому вирішальний вплив на галузеву диференціацію цього річної динаміки вітчизняного виробництва, вочевидь, справляли згадувані вище військово-політичні та економічні фактори, як-то гібридна війна з боку Росії й конфлікт на Донбасі, несприятлива для українських товаровиробників кон'юнктура світового ринку і значне зниження купівельної спроможності українців через глибоку девальвацію гривні та високу інфляцію.

Зокрема, за інформацією Держстату України, у січні – жовтні 2015 р. порівняно з аналогічним періодом 2014 р. обсяги виробництва у вугільній промисловості, більшість підприємств якої перебуває на окупованій території Донбасу і яка зорієнтована, в основному, на внутрішній український ринок, скоротилися на 42,9 %.

Такі галузі вітчизняної промисловості, як металургійна, хімічна й машинобудування постраждали як від військових дій на Донбасі, так і від несприятливої кон'юнктури міжнародних ринків та від загострення політичних й економічних відносин з Росією. На Донбасі, в основному на окупованих територіях, ряд великих підприємств повністю або частково припинив роботу. Однак і в ряду підприємств на підконтрольних Україні прифронтових територіях Донбасу через бойові дії виникали серйозні проблеми (Детальніше див. матеріал СІАЗ в «Україна: події, факти, коментарі»). – 2015. – № 22). Так, у травні 2014 р. хімічний завод «Севєродонецький азот», що перебуває в безпосередній близькості до лінії військового зіткнення, був зупинений через загрозу аварії у зв'язку з бойовими діями. Підприємство дотепер не відновило повноцінної роботи. У багатьох підприємств Донбасу виникли транспортні проблеми. На роботу підприємств означених галузей промисловості, що перебувають за межами Донецької та Луганської областей, бойові дії справляли опосередкований, а тому й значно менший вплив. Однак більшим виявився негативний вплив таких чинників, як несприятлива кон'юнктура міжнародних ринків і загострення політичних й економічних відносин з Росією. У результаті в січні – жовтні 2015 р. порівняно з аналогічним періодом 2014 р. обсяги виробництва в хімічній промисловості скоротилися на 17,7 %, у машинобудуванні – на 18,2 %, а в металургії – на 18,9 %.

Щоправда, останнім часом ці галузі дещо поліпшили свої результати, що дає підстави сподіватися на відновлення їхнього зростання. Причому кращі успіхи продемонструвала хімічна промисловість. Можливо, це сталося завдяки її зв'язкам із сільським господарством і харчовою промисловістю, які серед галузей вітчизняної економіки нині, мабуть, мають найкращий потенціал розвитку, та одночасній можливості експортувати частину своєї продукції, наприклад мінеральних добрив.

Що ж стосується металургії, то перспективи відновлення в цій галузі виглядали не настільки обнадійливо, як у хімічній промисловості. Адже нинішнього року зберігалася несприятлива для українських металургів кон'юнктура світового ринку, а вітчизняний ринок, попри те, що він і раніше для збуту української металургійної продукції фактично був другорядним, також зменшився. Зокрема, за інформацією об'єднання «Металургпром», фактичні дані за дев'ять місяців 2015 р. показують, що обсяги продажу вітчизняних металургійних підприємств усередині країни зменшилися на 21,7 % порівняно із січнем – вереснем 2014 р. В абсолютних цифрах показники виглядають так: 1,96 млн проти 2,5 млн т роком раніше.

Оглядачі ЗМІ звертають увагу на те, що в жовтні Г. Керкхофф, голова економічного комітету World Steel Association (WSA), на конференції в Чикаго (США) спад в українській металургії пояснював насамперед конфліктом на Сході України, що впливає на видиме споживання сталевих продукції. Зі свого боку Ю. Риженков, голова гірничо-металургійної групи «Метінвест», пов'язує це падіння також і зі зниженням ділової активності в країні в цілому, а не лише із ситуацією на Донбасі. Ідеться насамперед про зменшення попиту з боку основних споживачів металу в Україні – машинобудування та будівництва. На останнє припадає близько половини обсягу споживання сталі в Україні. Деякі фахівці ринку металевих продукції очікують, що за підсумками 2015 р. споживання сталі в країні може зменшитися на 1 млн т порівняно з попереднім роком.

Певні зрушення на краще останнім часом відбулися і в машинобудуванні. Насамперед у жовтні дещо зріс випуск деяких видів виробничого обладнання. Ряд ЗМІ, з посиланням на інформацію прес-служби асоціації «Укравтопром», повідомили, що в листопаді 2015 р. автовиробництво в Україні зросло на 84,4 % порівняно із жовтнем цього ж року – до 1167 од. Однак на автовиробництво припадає лише порівняно невелика частка вітчизняного машинобудування. Та й зазначене стрімке зростання виробництва протягом поки лише одного місяця відбулося після майже дворічного спаду. У цілому наприкінці 2015 р. в машинобудуванні відбулися деякі зрушення на краще. Однак впевнено говорити про радикальне поліпшення ситуації в цій галузі української економіки поки вагомих підстав немає.

Протягом 2015 р. спостерігалася доволі чітка диференціація і в роботі промисловості по регіонах України. На тлі загальноукраїнського економічного спаду найбільше скорочення обсягів промислового виробництва у січні – жовтні 2015 р. порівняно з аналогічним періодом попереднього року спостерігалася на підконтрольних Україні територіях Донецької (–37,7 %) і Луганської (–74,0 %) областей.

З іншого боку, на тлі скорочення промислового виробництва в цілому по Україні (–15,4 %) найкращі результати в Україні у 2015 р. продемонструвала промисловість переважно аграрних областей, значна частина якої була пов'язана з переробкою місцевої сільськогосподарської сировини та виробництвом продовольства. Так, за даними Державної служби

статистики України, виробництво промислової продукції у січні – жовтні 2015 р. порівняно з аналогічним періодом 2014 р. у Рівненській області зросло на 1,6 %, у Вінницькій – на 6,8 %, у Житомирській – на 8,5 %.

Зіграла свою роль структура промислового виробництва і в поліпшенні функціонування цієї макрогалузі вітчизняної економіки в деяких промислових областях. Так, у IV кварталі 2015 р. результати роботи промисловості у Дніпропетровській, Запорізькій і Одеській областях були кращі, ніж у Харківській. Однак якщо структура промислового комплексу Харківщини визначається саме машинобудуванням, то в інших згаданих областях поряд з машинобудуванням вагома частка виробництва припадає на харчову, а у Дніпропетровській і Запорізькій областях – ще й на металургійну промисловість. Дві ж зазначені галузі вітчизняної промисловості у 2015 р. розвивалися дещо краще, ніж машинобудування в цілому.

Якщо ж оцінювати цьогорічну динаміку промислового виробництва з точки зору функціонування процесу економічного відтворення в Україні, то слід зазначити таке. У вітчизняній промисловості у 2015 р. відносно краще «почувалися» ті галузі, що були орієнтовані саме на виробництво споживчих товарів короткострокового використання і виробництво товарів проміжного споживання. У січні – жовтні 2015 р. їх виробництво становило відповідно 87,5 і 88,6 % від обсягів виробництва за аналогічний період 2014 р. Водночас аналогічні показники з виробництва споживчих товарів тривалого користування та інвестиційних товарів становили 78,1 і 81,0 % відповідно. Щоправда, ближче до кінця 2015 р. ситуація з виробництвом вітчизняною промисловістю інвестиційних товарів дещо поліпшилася. Індекс виробництва цієї категорії товарів у жовтні 2015 р. порівняно з попереднім місяцем становив 104,3 %.

Зазначений стан справ у сфері промислового виробництва України обумовлений наступним. На внутрішній ринок вітчизняна промисловість постачає насамперед споживчі товари короткострокового використання. При цьому зниження купівельної спроможності населення негативно позначилося на поставках, а відповідно і на обсягах виробництва таких товарів. З іншого боку, сам характер використання подібних товарів, наприклад продовольства, сприяв підтриманню попиту на них не нижче певного рівня. У 2015 р. українці більше економили на придбанні споживчих товарів тривалого користування. Хоча й у цій категорії товарів, завдяки здешевленню гривні та значному подорожчання вільноконвертованої валюти (ВКВ), нечисленні види таких вітчизняних товарів дещо потіснили на українському ринку відповідні іноземні аналоги. Відносно менший спад виробництва промислових товарів проміжного споживання був обумовлений, мабуть, доволі високою часткою у їхній структурі товарів безпосередньо чи опосередковано зорієнтованих на експорт, наприклад залізної руди. Що ж стосується скорочення у 2015 р. виробництва інвестиційних товарів, то до цього вочевидь призвели одночасний спад ділової активності в Україні в цілому, фактичне вилучення з процесу функціонування української економіки, принаймні частини господарства окупованих територій та

часткове закриття російського ринку для вітчизняних товаровиробників. Поки доволі важко однозначно визначити, який характер має деяке поліпшення, що намітилося у сфері промислового виробництва наприкінці року: тимчасовий сплеск чи початковий етап усталеної тенденції розвитку.

Узагалі, відносно непогані результати роботи продемонстрував нинішнього року й аграрний сектор економіки. Так, за січень – жовтень 2015 р. індекс обсягу виробництва продукції рослинництва порівняно з відповідним періодом 2014 р. становив 95,8 %, у тому числі в аграрних підприємствах – 96,3 %, у господарствах населення – 95,2 %. Водночас треба брати до уваги, що минулий рік в Україні за погодними умовами був не досить сприятливий для рослинництва в цілому. Тому деяке зниження обсягів виробництва продукції рослинництва у 2015 р. порівняно з попереднім є цілком закономірним. І його радше треба розглядати як наслідок впливу на рослинництво щогорічних погодних умов, ніж виключно техніко-економічного процесу.

З іншого боку, у січні – листопаді 2015 р. індекс обсягу виробництва продукції тваринництва порівняно з відповідним періодом 2014 р. становив 95,3 % (тобто обсяги виробництва скоротилися на 4,7 %), у тому числі в сільськогосподарських підприємствах – 95,5 % (–4,5 %), у господарствах населення – 95,0 % (–5,0 %). При цьому, наприклад, виробництво м'яса в Україні за січень – листопад 2015 р. порівняно з аналогічним періодом 2014 р. зменшилося на 1,5 % (за січень – жовтень скоротилося на 1,8 %), молока було вироблено на 4,3 % менше, а виробництво яєць за звітний період знизилося на 14,5 %. Поголів'я ж великої рогатої худоби станом на 1 грудня 2015 р. скоротилося на 5,3 % (у тому числі корів – на 5,2 %) порівняно з аналогічним періодом 2014 р. Також зменшилося поголів'я свиней на 5,2 %, поголів'я овець і кіз – на 3,6 %, поголів'я птиці всіх видів – на 1,8 %. У сільськогосподарських підприємствах у січні – жовтні 2015 р. порівняно з відповідним періодом 2014 р. обсяг вирощування худоби і птиці скорочено на 0,5 %, у тому числі великої рогатої худоби – на 2,9 %, птиці всіх видів – на 1,6 %, але збільшено вирощування свиней на 2,9 %; відношення обсягу вирощування худоби та птиці до їх реалізації на забій становило 103,8 % (у січні – жовтні 2014 р. – 104,1 %).

Тобто оскільки розвиток вітчизняного тваринництва поки визначається насамперед попитом внутрішнього ринку, то український ринок і визначає динаміку та структуру зазначеної галузі сільського господарства. Зниження доходів населення і зменшення попиту на продовольчі товари тваринницького походження призвело у 2015 р. до зменшення обсягів виробництва продукції тваринництва. У структурі ж цієї продукції порівняно кращі умови виникли для виробництва відносно більш дешевих її видів. Саме тому, наприклад, на тлі скорочення обсягів великої рогатої худоби збільшилися обсяги вирощування свиней.

Попри деяке скорочення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції в нинішньому році, продаж її на ринку відбувався більш інтенсивно. У результаті загальний обсяг реалізованої аграрними

підприємствами власно виробленої продукції за січень – жовтень 2015 р. порівняно з відповідним періодом 2014 р. збільшився на 1,2 %, у тому числі продукції рослинництва – на 3,8 %, тоді як продукції тваринництва зменшився на 5,0 %. Причому середні ціни продажу аграрної продукції сільськогосподарськими підприємствами за всіма напрямками реалізації за січень – жовтень 2015 р. порівняно з відповідним періодом 2014 р. зросли на 54 %, у тому числі продукції рослинництва – на 68 %, тваринництва – на 42 %.

Таким чином, зростання середніх цін продажу сільськогосподарськими підприємствами продукції тваринництва, яка користувалася відносно меншим попитом на внутрішньому й зовнішньому ринках, було близьким до річного рівня споживчої інфляції. Тобто реальні середні ціни продажу продукції тваринництва сільськогосподарськими підприємствами протягом 2015 р. змінилися мало. З іншого боку, значні обсяги експорту з України деяких видів продукції рослинництва, поряд із значним внутрішнім попитом на неї, сприяли формуванню відносно вищих середніх цін продажу продукції рослинництва сільськогосподарськими підприємствами протягом 2015 р.

На 1 листопада 2015 р. у сільськогосподарських підприємствах, крім малих, і підприємствах, що здійснюють зберігання, переробку зернових культур, було в наявності 31,7 млн т зерна (на 6 % більше, ніж на 1 листопада 2014 р.). Безпосередньо в сільськогосподарських підприємствах зберігалось 19,3 млн т зерна (на 10 % більше). Зернозберігаючі та зернопереробні підприємства мали в наявності 12,4 млн т зерна (на 1 % більше), у тому числі зернозберігаючі – 9,6 млн т (на 4 % більше). Запаси насіння соняшнику становили 7,5 млн т (на 12 % більше, ніж на 1 листопада 2014 р.), із них безпосередньо в аграрних підприємствах, крім малих, зберігалось 4,6 млн т (на 16 % більше), підприємствах, що здійснюють його переробку та зберігання – 2,9 млн т (на 6 % більше, ніж торік). Як бачимо, на 1 листопада 2015 р. в Україні наявні запаси зернових культур і насіння соняшнику перевищували минулорічні на цю ж дату. Це означає, по-перше, що в Україні і на наступний рік є значний аграрний експортний потенціал. По-друге, сільгоспвиробники притримують свою продукцію, очікуючи більш вигідних умов її продажу. Поки рослинницький сегмент вітчизняного сільського господарства розвивається краще, ніж тваринницький.

У досить важкому становищі залишається вітчизняна будівельна галузь. Так, у січні – жовтні 2015 р. підприємствами України виконано будівельних робіт на суму 40,6 млрд грн. Але при цьому індекс будівельної продукції в січні – жовтні 2015 р. порівняно з відповідним періодом 2014 р. становив лише 79,2 %. Тобто обсяги будівництва в Україні за десять місяців нинішнього року скоротилися на 20,8 %. Суто економічні причини такої ситуації такі. Значне скорочення доходів населення призвело до різкого зменшення попиту на житло та, відповідно, до скорочення обсягів його будівництва. Нестача ж коштів у державному й місцевих бюджетах україн негативно позначилася на будівництві як об'єктів виробничої та соціальної інфраструктури, так і житла. Нарешті, порівняно низька ділова активність

цього року в Україні в цілому негативно позначилася на обсягах будівництва виробничих об'єктів.

Так, протягом I–III кварталів 2015 р. у промисловості України було освоєно капітальних інвестицій на 22,1 % менше, ніж за аналогічний період 2014 р. І хоча в цей же період у сільському господарстві капітальних інвестицій було освоєно на 18,1 % більше, у цілому в українській економіці за I–III квартали 2015 р. було освоєно капітальних інвестицій на 6,0 % менше, ніж за аналогічний період 2014 р. Щоправда, у цілому в українській економіці за I–III квартали 2014 р. було освоєно капітальних інвестицій на 23,0 % менше, ніж за аналогічний період 2013 р. Так що можна говорити про певне відносне поліпшення інвестиційної діяльності в реальному секторі української економіки у 2015 р.

За інформацією Держстату України, у січні – жовтні 2015 р. вантажооборот підприємств транспорту становив 260,2 млрд ткм, або 91,6 % від обсягу січня – жовтня 2014 р. При цьому основна частина вантажообороту припадала на залізничний транспорт. Залізницями в січні – жовтні 2015 р. було перевезено у внутрішньому сполученні та на експорт 243,0 млн т вантажів, що на 11,9 % менше, ніж у січні – жовтні 2014 р. Так, перевезення цементу знизилося на 2,1 %, хімічних і мінеральних добрив – на 15,2 %, чорних металів – на 16,3 %, коксу – на 17,6 %, будівельних матеріалів – на 17,9 %, нафти й нафтопродуктів – на 23,9 %, кам'яного вугілля – на 27,9 %. Разом з тим відправлення зерна і продуктів його перемелу збільшилося на 18,2 %. По суті на минулорічному рівні перебували обсяги перевезень залізної та марганцевої руди й лісових вантажів.

Скорочення вантажообороту спостерігалось по всіх видах транспорту, крім водного. Зокрема, за січень – жовтень 2015 р. порівняно із січнем – жовтнем 2014 р. вантажооборот водного транспорту зріс на 2,6 %, а обсяг перевезених вантажів – на 13,7 %. При цьому в загальних обсягах перевезень вантажів водним транспортом закордонні вантажі становили 47,8 %. Порівняно із січнем – жовтнем 2014 р. обсяги закордонних перевезень вантажів зменшилися на 6,9 %.

У січні – жовтні 2015 р. порівняно із січнем – жовтнем 2014 р. спостерігалось зменшення обсягів перекачування вантажів трубопровідним транспортом. Так, перекачування нафти скоротилося на 0,5 %, аміаку – на 3,5 %, газу – на 5,8 %. Транзит аміаку зменшився на 1,0 %. Разом з тим транзит газу зріс на 0,7 %, нафти – на 0,9 %.

Таким чином, у 2015 р. результати роботи української транспортної системи перебували в чіткій залежності від динаміки вітчизняної економіки та кон'юнктури світового ринку, на який транспортувалися значні обсяги вантажів, у тому числі й іноземних, транзитом через територію України. Утім, якщо порівнювати динаміку розвитку транспортної системи України протягом двох останніх років, то можна вважати, що у 2015 р. її робота поступово поновлювалася. Хоча рівень вантажообороту підприємств транспорту восени 2015 р. ще не досяг рівня показників за аналогічний

період 2014 р., однак динаміка вантажообороту протягом 2015 р. була висхідною, тоді як у 2014 р. – спадною.

Попри те, що офіційних даних про величину валового внутрішнього продукту України у 2015 р. поки не оприлюднено (технічні причини такої ситуації пояснювалися вище), у ЗМІ з'явилися деякі експертні оцінки цього показника. Поки відомо, що, за інформацією Держстату України, у I кварталі 2015 р. ВВП України скоротився на 17,2 %, у II кварталі – на 14,6 %, у III кварталі – на 7 % (попередня оцінка). Тому, згідно з експертною оцінкою фахівців Міністерства економічного розвитку і торгівлі, за підсумками 2015 р. реальний ВВП України скоротиться порівняно з 2014 р. на 10 % ($\pm 1\%$). Такий прогноз базується на експертній оцінці уповільнення падіння вітчизняної економіки, яке спостерігається у другій половині 2015 р. Причому, за оцінками фахівців Міністерства економічного розвитку і торгівлі, скорочення ВВП України лише трохи більше ніж на половину обумовлюється власне виключенням з господарського життя Української держави частини Донецької та Луганської областей. Решта скорочення ВВП обумовлена іншими чинниками, включаючи й кон'юнктуру світового ринку. Фахівці ж Національного банку України очікують, що за підсумками 2015 р. реальний ВВП України скоротиться порівняно з 2014 р. на 11,5 %.

Істотні зрушення протягом 2015 р. відбулися в українській зовнішній торгівлі. І хоча повні й остаточні дані Державної служби статистики України поки оприлюднені лише за I–III квартали 2015 р., однак їх аналіз дає доволі повне уявлення про характер змін, що відбувалися в цій сфері за 2015 р. у цілому. Так, згідно з даними за дев'ять місяців 2015 р., сукупна вартість експорту українських товарів і послуг порівняно з аналогічним періодом 2014 р. скоротилася на 30,6 %, у тому числі сукупна вартість експорту українських товарів зменшилася на 32,7 %, а сукупна вартість експорту українських послуг скоротилася на 21,1 %. Що ж стосується сукупної вартості імпорту товарів і послуг в Україну, то за дев'ять місяців 2015 р. порівняно з аналогічним періодом минулого року вона зменшилася на 31,4 %, у тому числі сукупна вартість імпорту товарів в Україну скоротилася на 33,6 %, а імпорту послуг – на 20,8 %. В абсолютному обчисленні обсяги експорту товарів з України за січень – вересень 2015 р. становили 28 млрд 113,3 млн дол., а імпорту товарів в Україну – 27 млрд 376,3 млн дол. Сукупна ж вартість експорту послуг з боку України протягом зазначеного періоду становила 7 млрд 020,5 млн дол., тоді як вартість їх імпорту – 3 млрд 785,5 млн дол.

Основу товарної структури українського експорту становили недорогоцінні метали та вироби з них – 26,6 %, продукти рослинного походження – 19,8 %, механічні й електричні машини – 10,1 % (продукція ж машинобудування в цілому – 11,8 %), мінеральні продукти – 8,6 %, жири та олії тваринного або рослинного походження – 8,0 %, готові харчові продукти – 6,3 % і продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 5,9 %. Як бачимо, нинішнього року сукупна продукція сільського господарства та харчової промисловості посіла перше місце у вітчизняному експорті (34,1

%), тоді як гірничо-металургійний комплекс з виробництва чорних металів, який раніше очолював вітчизняний експорт, перемістився на друге місце (31,4 %).

Вельми вагомим змін останнім часом, особливо під впливом політичних чинників, зазнала географічна структура українського експорту. Так, за підсумками січня – вересня 2015 р. порівняно з аналогічним періодом 2014 р. частка Російської Федерації в сукупній вартості експорту українських товарів зменшилася на 6,7 в. п. (з 19,5 до 12,8 %). Зокрема, у Росію за січень – вересень 2015 р. було експортовано українських товарів на 3612,4 млн дол., або на 55,6 % менше, ніж за аналогічний період минулого року. Водночас збільшилася частка Європейського Союзу (на 1,3 в. п.). Таким чином, у 2015 р. продовжилася трансформація географічної структури експорту українських товарів, що почалася в попередні роки. Зокрема, відбувалося зростання ролі країн ЄС і Азії для збуту продукції українських експортерів на тлі зниження ролі країн СНД, насамперед Росії.

Що ж стосується структури закупівель товарів за кордоном, то в січні – вересні 2015 р. мінеральні продукти становили 32,7 % від сукупної вартості імпорту товарів в Україну, механічні й електричні машини – 15,6 %, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 13,5 %, полімерні матеріали, пластмаси і вироби з них – 7,1 %, недорогоцінні метали та вироби з них – 5,4 %, засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби – 4,3 %, готові харчові продукти – 4,2 %. Також вагомим змін останнім часом зазнала й географічна структура імпорту товарів в Україну. Наприклад, за дев'ять місяців 2015 р. сукупний обсяг імпорту товарів з країн ЄС становив 11 148,1 млн дол., або 40,7 % від загального обсягу імпорту товарів в Україну, хоча він і зменшився проти дев'яти місяців 2014 р. на 28,2 %. З іншого боку, за підсумками січня – вересня 2015 р. порівняно з аналогічним періодом 2014 р. частка Російської Федерації в сукупній вартості імпорту товарів в Україну зменшилася на 5,5 в. п. (з 25,5 до 20,0 %).

Вагоме місце у вітчизняній зовнішньоекономічній діяльності посідають експортно-імпортні операції у сфері послуг. За дев'ять місяців 2015 р. найбільші обсяги експорту послуг припадали на транспортні послуги, які займали 55,3 % від загального обсягу експорту послуг, послуги у сфері телекомунікацій, комп'ютерні та інформаційні послуги – 15,8 %, послуги з переробки матеріальних ресурсів – 11,4 % і ділові послуги – 8 %. Найбільшу ж частку в загальному обсязі імпортованих Україною послуг за дев'ять місяців 2015 р. становили транспортні послуги – 21,8 %, послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю – 16,6 %, державні та урядові – 15 %, ділові – 13,3 %, послуги, пов'язані з подорожами – 12,9 %, послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні – 10,1 %.

Згідно з інформацією Державної служби статистики України, зовнішньоторговельний баланс України за січень – вересень 2015 р. зведений з профіцитом 3,24 млрд дол., що на 12,4 % менше показника за відповідний період минулого року (3,7 млрд дол.). Однак форма обліку Держстатом України вітчизняної зовнішньої торгівлі є неповною стосовно дрібного

бізнесу. Утім ці аспекти вітчизняної зовнішньої торгівлі враховуються Національним банком України при складанні платіжного балансу України. Зокрема, дані НБУ враховують неформальну торгівлю і приватний туризм. Саме ж ці напрями вітчизняної зовнішньоекономічної діяльності формують додаткові потоки імпорту товарів і послуг в Україну. Відповідно до опублікованої НБУ статистики платіжного балансу, негативне сальдо зовнішньої торгівлі України за дев'ять місяців 2015 р. становило 0,44 млрд дол., що в 6,7 раза краще за аналогічний показник дев'яти місяців 2014 р. (Детальніше див. матеріал СІАЗ в «Україна: події, факти, коментарі»). – 2015. – № 23). Враховуючи відносне зменшення обсягів імпорту енергоносіїв восени 2015 р. порівняно з аналогічними періодами в попередні роки та збереження доволі високого обмінного курсу долара США і євро, які стримують імпорт товарів та послуг як таких, можна припустити, що сальдо зовнішньої торгівлі України за підсумками 2015 р., навіть з урахуванням згадуваної вище діяльності вітчизняного дрібного бізнесу, буде збалансованим (тобто дорівнюватиме 0) або навіть позитивним.

Доволі різноплановим й неоднозначним був у 2015 р. розвиток фінансової системи України. Хоча в цілому стан її протягом цього року поліпшувався. Так, аналіз фінансових результатів діяльності великих і середніх підприємств України за січень – вересень 2015 р. говорить про зменшення частки збиткових підприємств до 39,8 проти 44,2 % за аналогічний період 2014 р. Причому цей процес спостерігався в усіх основних галузях української економіки – у промисловості, сільському господарстві, будівництві, оптовій і роздрібній торгівлі та на транспорті. Виключенням була хіба що фінансова і страхова діяльність.

Після зимово-весняного (у лютому – квітні) сплеску цін протягом 2015 р. інфляція в Україні поступово сповільнювалася. Зростання індексу споживчих цін (ІСЦ) у цей період було обумовлено зниженням курсу гривні по відношенню до долара США й підвищенням цін (тарифів) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива. З травня 2015 р. динаміка споживчих цін в Україні стала більш врівноваженою. У липні, серпні й жовтні на споживчому ринку України була зафіксована дефляція. І якщо така літня дефляція, у цілому, є традиційною через наповнення вітчизняного продовольчого ринку продукцією власного нового врожаю, то жовтнева дефляція, мабуть, стала наслідком низької купівельної спроможності українців. Не виключено, що якби у вересні не було підвищено тарифи на електроенергію для населення, то дефляція була б зафіксована і в цьому місяці. У листопаді ж 2015 р. ІСЦ становив 102,0 %, з початку року – 142,3 %. Тому за підсумками 2015 р. ІСЦ може становити 144–145 %.

З іншого боку, індекс цін виробників промислової продукції (ІЦВ) в Україні в листопаді 2015 р. становив 100,1 %, з початку року – 125,0 %. Причому, на відміну від споживчих цін, динаміка цін виробників промислової продукції була більш нерівномірною. Це, вочевидь, було обумовлено тим, що коливання зазначених цін, на відміну від споживчих цін, прямо чи опосередковано значно більшою мірою перебувало під впливом

кон'юнктури світового ринку. Особливо це стосується цін на продукцію добувної промисловості й тарифів (цін) на газ, електроенергію та опалення житла. До кінця року ситуація в цій сфері істотно вже не зміниться. Тому індекс цін виробників промислової продукції за підсумками 2015 р. навряд чи відрізнятиметься від показника за січень – листопад на 1–2 % у той чи той бік.

У 2015 р. надзвичайно важливим досягненням Кабінету Міністрів, Національного банку України за підтримки Міжнародного валютного фонду стала стабілізація курсу гривні. На тлі стрімких лютнево-березневих коливань подальшу цьогорічну динаміку курсу української національної валюти в цілому можна вважати доволі стабільною. Подібна стабільність курсу гривні сприяла поступовому поліпшенню протягом 2015 р. і стану вітчизняної банківської системи, хоча, звичайно, до повного її відновлення ще далеко.

Так, за даними Національного банку України, обсяг депозитів фізичних осіб у національній валюті без урахування коштів у банках, які визнано неплатоспроможними й перебувають у стадії ліквідації, у листопаді 2015 р. збільшився на 1,8 % – до 169,6 млрд грн. Обсяг депозитів фізичних і юридичних осіб у національній валюті за місяць збільшився на 0,6 % (з початку року зменшився на 0,5 %) – до 364,0 млрд грн. Обсяг депозитів в іноземній валюті за листопад 2015 р. зменшився на 1,4 % (з початку року – на 28,6 %) – до 13,9 млрд дол. США (у доларовому еквіваленті), у тому числі фізичних осіб – на 2,3 % (з початку року – на 33,1 %) – до 9,2 млрд дол. США, юридичних осіб збільшився на 0,5 % (з початку року зменшився на 17,7 %) – до 4,7 млрд дол. США. Обсяг депозитів фізичних осіб в іноземній валюті без урахування коштів у банках, які визнано неплатоспроможними та перебувають у стадії ліквідації, у листопаді зменшився на 0,7 % – до 8,6 млрд дол. США.

Таким чином, можна говорити, що восени 2015 р. довіра населення до вітчизняної банківської системи поступово почала відновлюватися. При цьому оглядачі ЗМІ наголошують, що останнім часом населення більше продає іноземної валюти банкам, ніж купує її. Це, разом із згаданим вище скороченням обсягів депозитів фізичних осіб в іноземній валюті, по суті, вказує насамперед на перерозподіл запасів іноземної валюти серед різних верств населення, а не на зменшення обсягів запасів іноземної валюти в Україні.

У листопаді 2015 р. залишки за кредитами в національній валюті збільшилися на 0,1 % (з початку року зменшилися на 14,9 %) – до 462,2 млрд грн за рахунок зростання кредитів, наданих юридичним особам, на 0,1 % (з початку року зменшилися на 12,3 %) – до 382,4 млрд грн і кредитів, наданих фізичним особам, на 0,3 % (з початку року зменшилися на 25,4 %) – до 79,8 млрд грн. Залишки за кредитами в іноземній валюті за місяць не змінилися (з початку року зменшилися на 19,8 %) і становили 24,0 млрд дол. США (у доларовому еквіваленті), у тому числі юридичних осіб зменшилися на 0,1 % (з початку року на 15,9 %) – до 19,9 млрд

дол. США, фізичних осіб збільшилися на 0,8 % (з початку року зменшилися на 34,7 %) – до 4,1 млрд дол. США.

Таким чином, протягом більшої частини 2015 р. обсяги кредитування і юридичних, і фізичних осіб в Україні зменшувалися, особливо кредитування в іноземній валюті. Причому кредитування фізичних осіб зменшувалося більш швидкими темпами, ніж кредитування юридичних осіб. Тобто можна говорити, що в цілому внутрішній ринок споживчих товарів мав меншу кредитну підтримку, ніж виробництво проміжних та інвестиційних товарів в Україні. Хоча деякі оглядачі ЗМІ вважають, що збільшення сум банківських кредитів пов'язане з тим, що валютні кредити перераховують у гривневі за новим курсом. Визнаючи певну поширеність такої практики, зазначимо, що не вона визначала динаміку кредитування в Україні протягом 2015 р. Аналіз інформації НБУ і ЗМІ говорить про те, що наприкінці 2015 р. з'явилася тенденція до нарощування кредитування.

Причому якщо наприкінці 2015 р. спостерігалось деяке зниження відсоткових ставок за депозитами й кредитами у гривні, то відсоткові ставки за депозитами і кредитами в іноземній валюті у цей же період зросли. З одного боку, здешевлення кредитів у національній валюті має позитивно впливати на кредитування підприємств, що працюють виключно на внутрішньому українському ринку. З іншого – подорожчання запозичень в іноземній валюті стримує експорт українських товарів і послуг.

Повідомлялося також, що Національний банк України протягом листопада 2015 р. набув у власність державні облігації України, номінальна вартість яких становить 5,5 млрд грн (з початку року – 74,6 млрд грн). Обсяг продажу цінних паперів України з портфеля НБУ в листопаді 2015 р. за номінальною вартістю становив 0,07 млрд грн (з початку року – 1,59 млрд грн). Загалом з початку року до державного бюджету України було залучено 10,0 млрд грн і 0,64 млрд дол. США. Середньозважена дохідність облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) за результатами аукціонів з їх первинного розміщення з початку року становила відповідно в національній валюті 17,00 % річних, у доларах США – 8,74 % річних. Також з початку року для збільшення статутних капіталів банків та інших юридичних осіб було здійснено випуск ОВДП на загальну суму 33,5 млрд грн (з них 3,8 млрд грн – АБ «Укргазбанк»; 29,7 млрд грн – НАК «Нафтогаз України»). Також у листопаді 2015 р. було здійснено випуск ОВДП з метою надання кредиту Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на загальну суму 5,5 млрд грн із середньозваженою дохідністю 11,07 % річних (з початку року – 32,5 млрд грн із середньозваженою дохідністю 11,61 % річних).

У цілому, протягом 2015 р. Національний банк більше купував державних облігацій України, ніж їх продавав. Таким чином, НБУ, по суті, підтримував на належному рівні ліквідність української економіки та стабільність вітчизняної банківської системи. Щоправда, подібне монетарне розв'язання поточних соціально-економічних проблем України, яке є цілком прийнятним на сучасному етапі розвитку суспільства, водночас створює певні потенційні загрози для розвитку вітчизняної економіки в майбутньому.

Протягом 2015 р. поступово поліпшувалася ситуація і з міжнародними резервами України, які, за оперативними даними НБУ, станом на 1 грудня 2015 р. становили 13 147,95 млн дол. США. Причому, як наголосив Прем'єр-міністр України А. Яценюк, це на 7 млрд дол. більше, ніж на початок 2015 р. Щоправда, значною мірою такого результату було досягнуто завдяки підтримці МВФ та інших кредиторів. Водночас треба наголосити, що зазначена сума наявних міжнародних резервів України достатня для фінансування імпорту товарів і послуг в Україну (за нинішнього їхнього рівня) протягом більше ніж чотирьох місяців, тоді як міжнародно визнана мінімальна величина такого нормативу становить три місяці. Звичайно, у міру виходу вітчизняної економіки з кризового стану зростатимуть й обсяги імпорту товарів і послуг в Україну. Однак, як свідчить вітчизняний досвід, поліпшення економічної ситуації супроводжується також і збільшенням надходження в країну іноземної валюти, а отже, і покращенням можливостей збільшення обсягів міжнародних резервів України. Збільшення міжнародних резервів НБУ разом з поступовим поліпшенням сальдо вітчизняної зовнішньої торгівлі та інвестиційної ситуації в Україні сприяли істотному покращенню платіжного балансу України у 2015 р. Зокрема, дефіцит поточного рахунку платіжного балансу скоротився до 1,5 % ВВП у 2015 р. після дефіциту в 5,3 % ВВП у 2014 р. і 16,5 % ВВП у 2013 р.

За інформацією Державної фіскальної служби, доходи зведеного бюджету України за січень – листопад 2015 р. становили 522 млрд грн, або на 36,7 % більше, ніж за аналогічний період 2014 р. При цьому доходи державного бюджету становили 432,6 млрд грн, а до місцевих бюджетів надійшло 89,4 млрд грн. У результаті індикативні показники Міністерства фінансів України було виконано на 102,5 %. Слід звернути увагу на те, що темпи зростання доходів державного бюджету протягом 11 місяців 2015 р. були нижчі за темпи зростання споживчих цін, але вищі за темпи зростання цін виробників. Таким чином, можна вважати, що завдяки доходам державного й місцевих бюджетів одержувачі бюджетних коштів далеко не повністю могли компенсувати зростання своїх витрат, обумовлених інфляцією в Україні. З іншого боку, підприємства, які одержували оплату своїх товарів і послуг за рахунок державного й місцевих бюджетів, могли отримати певні додаткові доходи, оскільки індекс цін виробників був нижчим за темпи зростання бюджетних доходів.

Великим фінансово-економічним успіхом українського уряду можна вважати досягнення домовленості з міжнародними кредиторами стосовно умов реструктуризації українського зовнішнього боргу, згідно з якими борги на суму в 3 млрд дол. було списано, а виплати за рештою боргу з відсотками перенесено на 2019–2027 рр. І хоча у ЗМІ можна натрапити на критичні зауваження щодо умов реструктуризації означеного боргу, утім слід визнати, що фінансова система й економіка України в цілому на найближчу перспективу отримали необхідну їй підтримку. Причому реструктуризація зовнішнього боргу не лише сприяла поліпшенню стану державних фінансів у 2015 р. і створила певні умови для подібного поліпшення у 2016–2018 рр., а й

позитивно вплинула на фінансово-економічну репутацію України у світі. Зокрема, ЗМІ повідомили, що наприкінці листопада міжнародна рейтингова агенція Moody's Investors Service слідом за міжнародними рейтинговими агенціями Fitch і Standard&Poors покращило оцінку боргових паперів України на одну сходинку – з дефолтного рівня Ca до високо ризикованого рівня Caa3, а прогноз динаміки оцінки змінився з «негативного» на «стабільний». Трохи пізніше міжнародне рейтингове агентство Standard&Poor's Ratings Services підтвердило довгостроковий кредитний рейтинг України на рівні B-/B, а також рейтинг у національній валюті на рівні uaBBB- зі стабільними прогнозами щодо рейтингів. Оглядачі ЗМІ вважають, що рішення міжнародних рейтингових агенцій вказують на позитивні зміни в українській економіці.

Щоправда, у 2015 р. не вдалося розв'язати проблему погашення російського кредиту, отриманого за домовленістю В. Януковича і В. Путіна у грудні 2013 р. Російська сторона спочатку не пристала на ті умови реструктуризації українських зовнішніх боргів, на які погодилися інші міжнародні кредитори, наполягаючи на тому, що цей український борг перед Росією є не комерційним, а суверенним державним. Потім російська сторона висунула свої умови погашення зазначеного боргу. Зокрема, Росія запропонувала розстрочити платіж по боргу України на 2016–2018 рр. по 1 млрд дол. на рік. З цим уже у свою чергу не погодилася Україна. Нагадаємо, що українська позиція з цього питання полягала в тому, що російський кредит треба реструктуризувати на тих самих умовах, що й інші міжнародні комерційні запозичення України, оскільки Україна вважала, що його слід розглядати як комерційний. Водночас Росія вважала, що гарантувати погашення українського боргу були повинні США, Європейський Союз чи якийсь міжнародний фінансовий інститут. Росії відмовили в таких гарантіях. У результаті президент Росії В. Путін доручив міністрові фінансів РФ подати до суду на Україну за несплату боргу за облігаціями на 3 млрд дол., які Україна відмовляється погашати без реструктуризації. Нещодавно ж у ЗМІ з'явилося повідомлення про те, що Рада директорів Міжнародного валютного фонду визнала означений український борг перед Росією державним, а не приватним. Утім, в українському суспільстві вельми поширена думка про те, що ніяких боргів Росії – як державі-агресору – повертати не треба, а навпаки, треба вимагати від неї компенсації завданих Україні збитків. Причому рішення Кабінету Міністрів України про замороження повернення Росії не лише згаданої позики на 3 млрд дол., а й кредитів, отриманих свого часу від російських банків Південним машинобудівним заводом і Укравтодором на суму 582 млн дол., не лише фактично створює нові умови розвитку фінансової ситуації в Україні в найближчому майбутньому, а й відповідає переконанням значної частини українців. Таким чином, реальне розв'язання проблеми умов погашення Україною згаданої вище російської позики фактично перейшло принаймні на 2016 р.

У цілому розвиток економіки України у 2015 р. був вельми неоднозначним, що й обумовило розбіжності в експертних оцінках його

характеру. Одні експерти вважають, що хоча під кінець року темп падіння українського ВВП й сповільнився, але криза свого «дна» ще не досягла. Інші експерти, причому не лише вітчизняні, дотримуються більш оптимістичних оцінок. Так, на думку більшості спікерів і учасників X Українського інвестиційного саміту, організованого Adam Smith Conferences, що відбувся у Лондоні на початку грудня 2015 р., українській владі вдалося стабілізувати ситуацію в економіці, попри збройний конфлікт на Сході України та несприятливу кон'юнктуру на зовнішніх ринках. Це, звичайно, вселяє надію та може свідчити про початок відновлювального зростання української економіки (*При підготовці роботи були використано такі джерела інформації: Державна служба статистики (<http://www.ukrstat.gov.ua>); Національний банк України. Офіційне інтернет-представництво (<http://www.bank.gov.ua>); Західна інформаційна корпорація (<http://zik.ua>). – 2015. – 17.11; 8, 11.12; Зеркало недели (<http://zn.ua>). – 2015. – 23.11; Корреспондент.net (<http://ua.korrespondent.net>). – 2015. – 9.12; Левый берег (<http://lb.ua>). – 2015. – 20.11; 9, 18.12; Мінпром (<http://minprom.ua>). – 2015. – 8.12; Обозреватель (<http://obozrevatel.com>). – 2015. – 25.11, 14.12; УРА-Інформ (<http://ura-inform.com>). – 2015. – 11.12; BBC Україна (<http://www.bbc.com>). – 2015. – 9.12; From-UA (<http://www.from-ua.com>). – 2015. – 9.12; UBR (<http://ubr.ua>). – 2015. – 3.12).*

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Верховна Рада України у наступному році має зосередитися над роботою щодо відновлення економічного потенціалу країни та розробити комплексний план відродження національної економіки вже на початку наступної сесії. Про це заявив Голова парламенту В. Гройсман під час пленарного засідання у четвер.

"Один із найголовніших пріоритетів на наступний рік - це якраз і є відновлення нашого економічного потенціалу. Ми маємо все зробити для того, щоби створити усі належні умови для стимулювання внутрішнього виробництва", - заявив Голова ВР.

За його словами, на початку наступної сесії Верховної Ради профільні комітети і депутати парламенту спільно з Кабінетом Міністрів мають розробити комплексний, чіткий план дій щодо відродження національної економіки.

При цьому необхідно об'єднувати усі зусилля, і в тому числі співпрацю з міжнародними партнерами, навколо даного питання, наголосив В. Гройсман.

"Це (відродження національної економіки) є принципово важливе питання. Я думаю, що воно має об'єднати усі депутатські фракції і групи", - зазначив Голова Верховної Ради (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2015. – 24.12).*

***

Голова Верховної Ради України В. Гройсман закликав народних депутатів до відповідальності під час розгляду питань, пов'язаних з прийняттям Державного бюджету на 2016 рік, що дозволять стабілізувати ситуацію у країні. Про це Голова парламенту заявив, відкриваючи пленарне засідання у четвер.

"Маємо бути відповідальними і забезпечити прийняття рішень для стабілізації ситуації у нашій країні, для продовження співпраці з міжнародними фінансовими інституціями", - наголосив В. Гройсман.

Голова парламенту зазначив, що стабілізація ситуації у країні має бути ключовим пріоритетом сьогоднішнього засідання Парламенту та закликав народних депутатів об'єднатися навколо цього пріоритету.

"У порядку денному навряд чи є ідеальні рішення. Зрозуміло, що кожне рішення можливо оцінити по-різному. Але хочу ще раз зважити на те і попросити вас подумати над цим, що неприйняття рішень, які визначені порядком денним, містять багато ризиків для нашої держави", - підкреслив він.

При цьому В. Гройсман подякував народним депутатам за конструктивну позицію щодо підготовки усіх необхідних документів, пов'язаних з прийняттям Державного бюджету на наступний рік (**Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 24.12).**

***

Работа над Государственным бюджетом Украины на 2016 год продолжается почти круглосуточно. Об этом спикер Верховной Рады В. Гройсман сообщил на своей странице в Facebook.

Он рассказал, что депутаты продолжают искать компромиссы по бюджету.

Также В. Гройсман отметил, что причиной сложностей с принятием бюджета является то, что проект был подан в парламент с почти трехмесячным опозданием (**Хвиля (<http://hvylya.net/news/digest/rabota-nad-byudzhetom-idet-pochti-kruglosutochno-groysman.html>). – 2015. – 23.12).**

***

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про Національну поліцію»» (реєстр. № 3225) з урахуванням пропозицій Президента України.

Законодавчим актом передбачено приведення законодавства України у відповідність до Закону України «Про Національну поліцію».

У Законі враховано пропозицію Президента України щодо врегулювання питання подальшої підготовки фахівців для потреб Національної поліції вищими навчальними закладами із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України і

здійснювали підготовку фахівців за державним замовленням для потреб міліції.

Також враховано пропозицію глави держави щодо того, що оперативно-розшукові справи, заведені органами внутрішніх справ до 6 листопада 2015 р., підлягають закриттю.

Згідно із внесеними змінами, «оперативно-розшукові справи, заведені оперативними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України до набрання чинності Закону України “Про Національну поліцію”, передаються утвореними в установленому порядку відповідними ліквідаційними комісіями до оперативних підрозділів Національної поліції України з урахуванням їх компетенції. Оперативні підрозділи Національної поліції України приймають такі справи та набувають щодо них повноважень відповідно до Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність” та Кримінального процесуального кодексу України» *(Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 23.12).*

***

Верховна Рада України прийняла за основу законопроект «Про внесення змін до Закону України “Про статус депутатів місцевих рад” (щодо відкликання депутатів місцевих рад)».

Документ (реєстр. № 3693) передбачає скасування норми, яка передбачає, що громадяни України мають право вносити пропозицію про відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою не раніше ніж через рік з моменту набуття таких повноважень.

Крім того, планується надати право відкликання депутата місцевої ради керівному органу партії, який погоджував рішення відповідних зборів (відповідної конференції) про висування виборчого списку кандидатів до відповідної ради.

Законопроект ухвалено з поправками, внесеними під час обговорення *(Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 23.12).*

***

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до розділу XX “Перехідні положення” Податкового кодексу України щодо проекту модернізації Бортницької станції очистки стічних вод» (реєстр. № 2393а).

Закон прийнято на виконання умов міжнародного Договору (у формі обміну нотами) між урядом України та урядом Японії про надання кредиту для реалізації проекту модернізації Бортницької станції очистки стічних вод у рамках реалізації проекту «Реконструкція споруд очистки стічних каналізаційних вод і будівництво технологічної лінії по обробці та утилізації осадів Бортницької станції аерації», підписаного 06.06.2015 р.

Законом передбачено тимчасово, на період реалізації проекту «Реконструкція споруд очистки стічних каналізаційних вод і будівництво

технологічної лінії по обробці та утилізації осадів Бортницької станції аерації», затвердженого Кабінетом Міністрів України, встановити пільги в оподаткуванні податком на доходи фізичних осіб, податком на додану вартість, податком на прибуток підприємств (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 23.12).*

***

Комітет з питань податкової та митної політики рекомендує Верховній Раді прийняти за основу та в цілому проект закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році».

Члени комітету розглянули законопроект № 3688 на засіданні 22 грудня.

Метою проекту є вдосконалення норм Податкового кодексу та інших законодавчих актів України, що спрямовані на створення умов для збільшення надходжень до бюджету та забезпечення збалансованості бюджету 2016 р., а також покращення адміністрування податків.

Законопроектом пропонується набрання чинності зазначених новел з дня набрання чинності Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік».

Запровадження нових ставок акцизного податку на алкогольні напої, які підлягають маркуванню марками, пропонується з першого числа третього місяця від дня набрання чинності цим законом. Це пов'язано з необхідністю замовлення та виготовлення нових марок акцизного податку.

Проектом передбачається запровадити норми, які стосуються повноважень об'єднаних територіальних громад на участь у податкових відносинах, у тому числі встановлення місцевих податків і зборів, надання податкових пільг та частково змінити підставу для проведення документальної позапланової перевірки в частині виключення перевірки порушення податкового законодавства, а також за наслідками перевірок інших платників податків.

Документом пропонується створити реєстр заяв про повернення суми бюджетного відшкодування, внесення даних до якого здійснюватиметься у хронологічному порядку надходження заяв, і повернення узгоджених сум бюджетного відшкодування здійснюватиметься у хронологічному порядку відповідно до черговості внесення до реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування.

В адмініструванні податку на додану вартість пропонується запровадити систему захисту сумлінного платника від несвоєчасної реєстрації податкових накладних/коригувань і забезпечення виправлення помилок контрагентами: передбачено можливість подання скарг платником податків на контрагентів з подальшою його перевіркою контролюючим органом протягом 15 днів та накладенням штрафів за несвоєчасну реєстрацію і не виправлення помилок у податкових накладних.

Законопроектом також передбачається визначити особливості оподаткування податком на додану вартість окремих операцій, оподаткування в сільському господарстві, податку на доходи фізичних осіб, єдиного податку (спрощена система оподаткування), податку на прибуток підприємств, акцизного податку, податку на нерухоме майно, транспортного податку, екологічного податку, земельного податку, рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин тощо.

Проектом також передбачається внести зміни до законів України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про Митний тариф України», «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців», «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування».

Члени комітету, загалом підтримуючи необхідність прийняття запропонованих урядом законодавчих новел для вирішення неузгоджених питань, вважають за необхідне рекомендувати Верховній Раді врахувати висловлені пропозиції щодо податку на додану вартість, акцизного податку, рентних платежів, податку на доходи фізичних осіб, податку на прибуток підприємств і внести редакційні техніко-юридичні правки щодо питань оподаткування прибутку підприємств.

Приймаючи до уваги необхідність ресурсного забезпечення виконання Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік», комітет вирішив рекомендувати Верховній Раді прийняти законопроект за основу та у цілому з урахуванням пропозицій комітету (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 23.12*).

***

Комітет з питань запобігання і протидії корупції визнав таким, що не відповідає вимогам антикорупційного законодавства, законопроект про детінізацію ринку азартних ігор та забезпечення доходами бюджету з метою виконання соціальних зобов'язань.

Члени комітету звернули увагу на те, що в пояснювальній записці до законопроекту (№ 3632) зазначено, що його прийняття «дозволить захистити права і свободи громадян, мінімізувати суспільну шкоду, пов'язану з організацією та проведенням нелегальних азартних ігор та пов'язаним з цим ухилянням від сплати податків, мінімізувати ризики для суспільства і вразливих груп населення від участі в азартних іграх, залучити інвестиції в економіку України, створити додаткові робочі місця та отримати суттєве джерело додаткових надходжень до Державного бюджету України».

Водночас у комітеті зазначають таке.

Стаття 1 проекту не містить чіткого формулювання понять «лотерея», «участь у лотереї». Відсутність вказаного чіткого визначення може призвести до неоднозначного тлумачення всіх термінів закону і подальшого вчинення корупційних правопорушень певними особами. Поняття «лотереї» може також охоплювати онлайн-ігри.

Корупційні ризики містять:

– норма п. 15 ч. 1 ст. 7 «Повноваження Уповноваженого органу», яким цей орган наділяється таким повноваженням: «може встановлювати вимоги до розміру відсотка виграшу...»;

– норма ч. 2 ст. 14 містить повноваження уповноваженого органу визначати оціночні критерії наявності в особи ігрової залежності. Ця адміністративна процедура корупціогенна, оскільки не властива повноваженням органів державної влади і призведе в подальшому до зловживань, виникненню конфлікту інтересів при виконанні організатором азартних ігор обов'язків, передбачених п. 7 ч. 1 ст. 13 «вживати заходи для боротьби з ігровою залежністю»;

– норма ч. 5 ст. 30, яка наділяє уповноважений орган фактично необмеженими функціями втручання у діяльність суб'єктів при визначенні переліку лотерей, їх розповсюдженні: «Уповноважений орган на власний розсуд може відмовити у погодженні окремого виду лотереї».

Крім того, норми ст. 42 «Спеціальні обмеження щодо участі в парі» суперечать нормам ст. 16 «Вимоги до гравця» і містять корупційні ризики при здійсненні перевірок у сфері азартних ігор, оскільки ст. 16 забороняється бути гравцями недієздатним та обмежено дієздатним особам та особам, які не досягли 18 років, а ч. 3 ст. 42 це дозволяється.

У законопроекті немає чіткості здійснення адміністративної процедури щодо порядку проведення планових і позапланових перевірок у сфері державних лотерей.

Також корупціогенні ризики містять норми ч. 3 ст. 24 «Оператор лотерей», якими визначаються вимоги до юридичних осіб:

– провадження протягом не менше п'яти років до подання заяви діяльності з випуску та/або проведення лотерей;

– наявність міжнародного досвіду з випуску та/або проведення лотерей не менше ніж у трьох іноземних державах;

– загальний оборот за п'ять фінансових років, що передують проведенню конкурсу, становить не менше 3 млрд євро.

Корупціогенні ризики містить норма ч. 7 ст. 24 «Оператор лотерей», якою оператору надається право передавати іншій особі право користуватися його ліцензією. Це може бути одним із способів переходу в «тінь». Крім того, ця норма суперечить нормам розд. III законопроекту «Ліцензування у сфері діяльності з організації та проведення азартних ігор». Оператор, порушуючи норми цього розділу, з «дозволу» фіскальних і контролюючих органів може уникнути анулювання ліцензії за вимогами норми, передбаченої п. 4, 5 ст. 55 «Анулювання ліцензії», згідно з якою підставою для анулювання ліцензії є «факт передачі ліцензії або її копії іншій юридичній чи фізичній особі».

Законопроект не містить усього спектра детального державного контролю при регулюванні діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор, що дає можливість у подальшому маніпулювати його нормами на користь посадових осіб їхніх особистих інтересів і суб'єктів грального бізнесу.

Враховуючи викладене та з метою усунення корупціогенного фактора, комітет пропонує зазначений законопроект відхилити (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 22.12*).

***

Комітет з питань економічної політики ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді прийняти за основу та в цілому законопроект про внесення зміни до ст. 39 Закону України «Про здійснення державних закупівель» (щодо здійснення державних закупівель Національною поліцією України).

Законопроектом (реєстр. № 3461) пропонується надати Національній поліції України таких самих прав, як і всім іншим воєнним формуванням і правоохоронним органам, щодо можливості здійснення термінових закупівель при необхідності нагального забезпечення особового складу поліції, який несе службу в умовах особливого періоду, зокрема в зоні проведення АТО, необхідними матеріально-технічними та іншими ресурсами.

«Прийняття законопроекту дасть змогу, зокрема, своєчасно закупити для особового складу поліції зимову форму. Щоб прискорити розгляд цього законопроекту Верховною Радою, ми будемо звертатися до спікера з проханням винести (24 грудня) це питання на розгляд сесійної зали», – зазначив голова комітету А. Іванчук (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 23.12*).

***

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму розглянув проект закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік».

Під час обговорення законопроекту (реєстр. № 3000) члени комітету наголосили на тому, що його прикінцевими положеннями пропонується передбачити застосування деяких положень багатьох законів, у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів. Насамперед це стосувалося вимог ст. 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт»; ст. 5 і 19 Закону України «Про охорону дитинства»; ст. 1, 24, 25 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей», якими передбачалося обов'язкове передбачення у дошкільних та інших навчальних закладах посади фахівців з фізичної культури, проведення обов'язкових занять з фізичної культури у дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах, безкоштовне харчування учнів перших – четвертих класів, обов'язок держави щодо повного утримання учнів державних і комунальних професійно-технічних навчальних закладів із числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і дітей, які потребують особливих умов виховання, надання державою цільової підтримки дітям учасників бойових дій, дітей, один із батьків яких загинув (пропав безвісти) в районі проведення антитерористичних операцій або

загинув під час масових акцій громадянського протесту, дітей, зареєстрованих як внутрішньо переміщені особи, визначення дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, і здійснення їх оздоровлення та відпочинку за рахунок коштів державного й місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ і організацій, професійних спілок та фондів, добровільних внесків юридичних і фізичних осіб інших джерел.

На думку членів комітету, застосування цих положень урядом у ручному режимі неминує призведе до істотного погіршення стану здоров'я підростаючого покоління, поширення бездоглядності дітей і підлітків та, у підсумку, зростання дитячої й підліткової злочинності. У зв'язку із зазначеним комітет запропонував вилучити положення зазначених статей з прикінцевих положень зазначеного законопроекту.

Комітет також запропонував вилучити з тексту ст. 28 і 29, якими пропонувалося доручити Кабінету Міністрів України забезпечити передачу видатків на підготовку робітничих кадрів у професійно-технічних та інших навчальних закладах і фахівців у вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації державної власності на фінансування з місцевих бюджетів, оскільки це призведе до скорочення таких закладів і позбавлення значної частини дітей можливості отримати необхідну кваліфікацію, сприятиме зростанню молодіжного безробіття.

З метою забезпечення діяльності дитячо-юнацьких спортивних шкіл комітет запропонував продовжити у 2016 р. дію субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на часткове фінансування дитячо-юнацьких спортивних шкіл, які до 2015 р. отримували підтримку з Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності у сумі 100 млн грн.

Для збільшення кількості путівок для оздоровлення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, та інших дітей пільгових категорій у дитячому центрі «Молода гвардія» відповідно до вимог ч. 2 ст. 1 Закону України «Про державну підтримку та особливості функціонування дитячих центрів “Артек” і “Молода гвардія”» запропоновано додатково виділити 9,14 млн грн.

Враховуючи необхідність ефективного використання туристичного потенціалу України, комітет запропонував збільшити фінансову підтримку розвитку туризму на 21,34 млн грн (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2015. – 23.12*).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент України П. Порошенко прокоментував голосування в парламенті 23 грудня щодо внесення проекту змін до Конституції в частині правосуддя до порядку денного III сесії Верховної Ради. Пропозицію підтримав 291 народний депутат. Проект закону «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» буде направлено до Конституційного Суду.

«Дуже відповідальний сектор реформ нарешті зрушено з місця», – сказав Президент під час прес-конференції в Єрусалимі після завершення переговорів з прем'єр-міністром Держави Ізраїль.

Глава держави назвав це рішення «дуже позитивним сигналом на шляху реформи правосуддя в Україні і яскравою демонстрацією того, що коли потрібно – депутати здатні об'єднатися і відповідально підійти до долі реформ» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2015. – 23.12).

***

Президент П. Порошенко підписав Закон України «Про внесення змін до статті 59 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” щодо поіменних голосувань». Документ було ухвалено Верховною Радою 26 листопада 2015 р.

Закон встановлює відкрите поіменне голосування в усіх місцевих радах, а результати голосувань робить загальнодоступними. Таким чином, утверджується принцип гласності як однієї з основних засад, на яких здійснюється місцеве самоврядування в Україні.

На практиці це дасть змогу зробити голосування в місцевих радах прозорими, забезпечить громадський контроль за голосуваннями кожного депутата, що сприятиме підвищенню персональної відповідальності народних обранців і покращенню якості роботи органів місцевого самоврядування.

Нововведення не поширюється на випадки, передбачені п. 4 і 16 ст. 26, п. 1, 29 і 31 ст. 43 та ст. 55, 56 закону про місцеве самоврядування, у яких рішення приймаються таємним голосуванням.

Документ набирає чинності через два місяці з дня його опублікування (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2015. – 23.12).

***

Президент П. Порошенко підписав Закон України № 768-VIII «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення порядку зарахування судом строку попереднього ув'язнення у строк покарання», прийнятий Верховною Радою 26 листопада 2015 р.

Закон сприятиме покращенню стану забезпечення та захисту прав і свобод людей, що перебувають під слідством, зменшенню строків утримання в слідчих ізоляторах громадян, які перебувають під слідством і судом, відновленню прав і законних інтересів засуджених до позбавлення волі, права яких були значно обмежені під час утримання під вартою; кримінального переслідування. Він також стимулюватиме правоохоронні органи та суди до оперативного розслідування та розгляду кримінальних проваджень і значно зменшить можливості для безпідставного тривалого утримання осіб у слідчих ізоляторах.

Документ також забезпечить приведення у відповідність до міжнародних стандартів умов утримання під вартою та економію бюджетних коштів у зв'язку із скороченням кількості людей, яких утримують у слідчих ізоляторах (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2015. – 23.12).

***

Якщо парламент не проголосує за законопроекти, що формують дохідну і витратну частини бюджету, «це означає, що країна без бюджету, люди без зарплат, пенсіонери без пенсій, фінансово-банківська система під питанням, і поставлена на коліна та економічна стабільність, яка досягнута за останні декілька місяців», – наголосив Прем'єр-міністр України А. Яценюк у середу, 23 грудня, під час розгляду в парламенті пакета законодавства, необхідного для ухвалення бюджету на наступний рік.

А. Яценюк нагадав, що уряд і парламент протягом декількох тижнів спільно працювали над тим, щоб законопроекти, необхідні для ухвалення бюджету на 2016 р., були ухвалені. Проте нині, підкреслив він, ці проекти законів не набирають голосів народних депутатів: «Ці закони, які були внесені урядом, доопрацьовані спільно з депутатами парламенту і парламентськими комітетами та тричі узгоджувалися на наших зустрічах з керівниками фракцій і груп».

Він підкреслив, що в першу чергу йдеться про законопроекти, які формують дохідну і витратну частини бюджету. Глава уряду підкреслив, що мета цих законопроектів, «щоби Україна 1 січня отримала новий державний бюджет, в якому на 12 % підвищуються соціальні стандарти, в якому 113 млрд грн фінансування національної безпеки і оборони, є субсидії для громадян країни, виплата пенсій і заробітних плат»: «Це бюджет, необхідний для економічної стабільності в державі, для утримання валюто-обмінного курсу і отримання допомоги від наших міжнародних партнерів».

Глава уряду звернувся до народних депутатів: «Ми з вами вже ведемо дискусію також протягом двох тижнів. На всі компроміси уряд пішов. В тому числі і з підтримки сільського господарства, щодо ставок акцизного збору, рентних платежів, платежів за використання радіочастотного ресурсу. Наша з вами відповідальність – прийняти бюджет. Ми домовились для країни і найшли збалансований підхід.

Або парламент голосує за те, про що ми домовились, або, якщо цього рішення немає, це означає, що країна без бюджету, люди без зарплат, пенсіонери без пенсій, фінансово-банківська система під питанням, грошей нам ніхто не дасть. І ми поставимо на коліна ту економічну стабільність, яка досягнута за останні декілька місяців.

Ми приймаємо будь-яку конструктивну критику, тим більше що зараз уряд дуже популярно критикувати. Але зараз прошу проявити політичну відповідальність, проголосувати за необхідні закони і не кидати країну до

економічного колапсу» (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>)*. – 2015. – 23.12).

***

У Верховній Раді України розпочався розгляд пакета законодавства, необхідного для ухвалення Державного бюджету на 2016 рік.

Прем'єр-міністр України А. Яценюк нагадав, що в рамках створеної декілька днів тому робочої групи уряд активно працює із членами парламенту, щоб ухвалити зміни до податкового законодавства: «Уряд пішов на всі домовленості й компроміси, щоб мати результативне голосування і для того, щоб був ухвалений закон України про Державний бюджет до кінця поточного року».

Глава уряду звернувся до членів парламенту постатейно розглянути відповідні законопроекти, «щоб голосувати і приймати необхідні для країни закони» (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>)*. – 2015. – 22.12).

***

У рейтингу соціально-економічного розвитку регіонів, визначеному урядом, перше місце посіла Дніпропетровська область і керівник Дніпропетровської ОДА В. Резніченко. У рейтингу міст – Київ і міський голова столиці В. Кличко. Про це повідомив Прем'єр-міністр України А. Яценюк на засіданні Кабінету Міністрів у середу, 23 грудня.

А. Яценюк нагадав, що уряд прийняв рішення щодо визначення рейтингу соціально-економічного розвитку регіонів, «щоб було зрозуміло, хто якісно і ефективно працює в тій чи іншій області, а хто просто так демонструє свою присутність в кріслі голови місцевої адміністрації».

На засіданні уряду про результати рейтингу доповів віце-прем'єр-міністр, міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Г. Зубко.

Перше місце в рейтингу міст посів міський голова Києва В. Кличко. А. Яценюк привітав голову столиці: «Він активно б'ється за бюджет для міста Києва. Ми мали з ним тривалу дискусію. І я хочу привітати В. Кличка з тим, що він отримав перше місце як мер міста Києва».

У рейтингу керівників обласних державних адміністрацій перше місце посів голова Дніпропетровської ОДА В. Резніченко.

А. Яценюк привітав його і вручив В. Резніченку, який доповідав на засіданні уряду, почесну грамоту Кабінету Міністрів (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>)*. – 2015. – 23.12).

***

У МЗС створено самостійний структурний підрозділ – управління публічної дипломатії. Створення управління означає впровадження в системі міністерства публічної дипломатії як нового механізму популяризації України у світі та взаємодії з громадськістю.

«Публічна дипломатія України стала реальністю. Ми будемо з урахуванням вже набутого досвіду спільно з іншими органами влади та народною дипломатією ще активніше розказувати світові про Україну», – зазначив міністр закордонних справ П. Клімкін.

Концепція публічної дипломатії вперше цілісно впроваджується в роботу зовнішньополітичного відомства України. Співробітники управління застосовуватимуть найкращі міжнародні практики публічної дипломатії.

Три основні завдання управління:

– розвиток відносин з громадськістю, громадськими об'єднаннями та медіа інших країн та України;

– реалізація іміджевих, культурних та інформаційних проектів України за кордоном;

– координація заходів інших органів виконавчої влади у цих сферах.

До компетенції управління належать зв'язки з медіа, у тому числі з онлайн-платформами, культурна дипломатія та реалізація іміджевих проектів. Управління очолює речниця МЗС М. Беца.

Створення управління публічної дипломатії – це черговий крок у реформуванні МЗС задля створення в Україні професійної дипломатичної служби за найкращими світовими зразками (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2015. – 22.12*).

***

Міністерство інформаційної політики України організувало в інформаційному агентстві «Укрінформ» обговорення перспектив дистанційної шкільної освіти для кримчан та доступу кримських випускників до вищих навчальних закладів України.

За словами радника міністра з питань інформаційної політики щодо Криму Е. Джеппар, забезпечення альтернативної освіти в Криму є ключовим елементом національних інтересів України. «Вільний доступ до навчання в українських вищих навчальних закладах, а також реальне забезпечення потреб тисяч кримських школярів на дистанційне навчання та екстернат є запорукою реінтеграції окупованого півострова», – зазначила Е. Джеппар.

Заступник керівника департаменту загальносередньої освіти Міністерства освіти та науки України С. Дятленко зазначив, що наступного року для кримських школярів буде організовано додаткову сесію ЗНО. За його словами, було зроблено бюджетний запит на 10 млн грн для забезпечення дистанційного навчання.

У свою чергу експерти розповіли про зафіксовані правопорушення щодо кримських студентів, які навчаються в українських ВНЗ, і фактичну відсутність фінансування дистанційного навчання школярів.

«Згідно із законом України № 425, який було прийнято 14 травня 2015 р., кримські студенти мають право на бюджетне місце, соціальну стипендію, безкоштовний гуртожиток, підручники та Інтернет. Має бути розроблений порядок надання державної цільової підтримки для того, щоб фактично запрацював закон. В іншому випадку судові справи будуть на користь

студентів», – підкреслив юрист громадської приймальні для кримчан Української Гельсінської спілки М. Тимочко.

Учасники заходу домовилися про регулярні зустрічі між активістами і представниками МОН для координації спільних зусиль у питанні забезпечення українською освітою кримчан.

У круглому столі взяли участь: А. Щекун, голова Кримського центру ділового та культурного співробітництва «Українській дім»; В. Потапова, координатор освітніх програм ЦГП «Альменда»; М. Тимочко, юрист громадської приймальні для кримчан Української Гельсінської спілки; С. Дятленко, заступник керівника загальносередньої освіти МОН України; А. Рибалко, керівник відділу університетської освіти МОН України; Е. Джеппар, радник міністра інформаційної політики України.

Захід відбувся в рамках реалізації Міністерством інформаційної політики України програми «Відкрита влада» та інформаційної кампанії «Крим – це Україна» (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2015. – 23.12).*

***

У Міністерстві охорони здоров'я України під головуванням заступника міністра охорони здоров'я І. Перегінця відбулося засідання робочої групи з реформи фінансування охорони здоров'я. Група працює над визначенням гарантованого обсягу медичних послуг, що надаватимуться пацієнтам за державний кошт, і методикою розрахунку їхньої вартості.

Упровадження гарантованого державою пакета медичних послуг є ключовим елементом реформи. Для цього необхідно, зокрема, забезпечити стале фінансування галузі, визначитися з підходом до формування гарантованого пакета (хто його отримує, у якому обсязі послуг і якої вартості). Також члени робочої групи обговорили методику розрахунку оцінки медичних послуг.

Важливими питаннями, які потребують вирішення, є методи оплати послуг, що мають бути запроваджені поза гарантованим пакетом, а також потрібно визначити, які соціальні групи матимуть право не сплачувати за такі послуги.

На засіданні йшлося також про те, що запровадження гарантованого пакета послуг обов'язково передбачає створення «єдиного платника» для закупівлі медичних послуг за бюджетний кошт. При цьому на основі рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я найбільш доцільним рівнем фіскальної децентралізації були б загальнодержавний і субнаціональний рівні (регіон/область), що забезпечило б досягнення справедливого й ефективного фінансування сфери охорони здоров'я (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2015. – 22.12).*

***

22 грудня в Міністерстві молоді та спорту під головуванням заступника міністра молоді та спорту С. Митрофанського відбулося

засідання Комітету з регіональної політики Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу (Національна рада). Національну раду було утворено згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2007 р. № 926 як консультативно-дорадчий орган при Кабінеті Міністрів України. Комітет з регіональної політики Національної ради очолює заступник міністра молоді та спорту С. Митрофанський.

У засіданні комітету взяли участь члени Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу, представники Міністерства молоді та спорту, Міністерства охорони здоров'я, Українського центру контролю за соціально небезпечними хворобами, коаліції організацій «Зупинимо туберкульоз разом», Міжнародної журналістської асоціації «Здоров'я без кордонів», Міжнародної організації «Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я», голова постійної комісії з питань охорони здоров'я, соціального захисту населення та у справах учасників АТО Чернігівської обласної ради, головні лікарі центрів боротьби зі СНІДом і протитуберкульозних диспансерів Сумської, Чернігівської та Хмельницької областей.

На засіданні проаналізовано роботу регіональних рад з питань протидії туберкульозу і ВІЛ-інфекції на обласному та місцевих рівнях, зокрема досвідом роботи поділилися представники Сумської і Хмельницької обласних рад з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу.

Також одне з головних питань порядку денного – наявність тематики протидії туберкульозу і ВІЛ-інфекції/СНІДу в планах комітетів та комісій обласних і міських рад як представницьких органів влади. Було проаналізовано інформацію з 10 регіонів України щодо цього питання та заслухано голову постійної комісії з питань охорони здоров'я, соціального захисту населення та у справах учасників АТО Чернігівської обласної ради М. Дейкуна, який поділився досвідом роботи Чернігівської області.

За результатами обговорення запропоновано ініціювати питання про необхідність: започаткування практики систематичного обов'язкового звітування голів місцевих органів влади перед органами місцевого самоврядування про стан реалізації програм з протидії туберкульозу і ВІЛ/СНІДу, вивчення можливості утворення окремих рахунків для фінансування програм з протидії туберкульозу та ВІЛ/СНІДу і внесення змін та доповнень до рейтингової оцінки систем охорони здоров'я адміністративних територій у частині ВІЛ/СНІДу та туберкульозу (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2015. – 23.12).*

ПОЛІТИКА

22 декабря трехсторонняя контактная группа по урегулированию ситуации на Донбассе при участии представителей Украины, РФ и ОБСЕ договорилась о полном прекращении огня на линии соприкосновения с 00:00 вторника, 23 декабря.

Как сообщила пресс-секретарь представителя Украины в контактной группе, второго Президента Украины Л. Кучмы Д. Олифер, эта инициатива нужна в первую очередь мирным жителям Донбасса, чтобы они могли в мире встретить Рождество Христово и Новый год.

Следующие заседания трехсторонней контактной группы по урегулированию ситуации на Донбассе состоятся в Минске 13, 20, 27 января (*Деловая столица* (<http://www.dsnews.ua>). – 2015. – 23.12).

***

Французские власти обеспокоены нарастанием напряженности на Востоке Украины и просят обеспечить наблюдателям ОБСЕ доступ во все районы региона. Об этом заявил заместитель официального представителя МИД Франции А. Жиоржини на вопрос журналистов относительно событий в Коминтерново, передает УНН со ссылкой на пресс-службу Министерства иностранных дел Франции.

«Мы обеспокоены напряженностью, которая сохраняется на местах, и призываем все стороны к соблюдению режима прекращения огня, предусмотренного минскими соглашениями, а также просим гарантировать наблюдателям ОБСЕ полный доступ во все зоны», – сообщил он.

Напомним, в ночь на 22 декабря сотня боевиков ДНР зашла в с. Коминтерново и там расселилась (*Daily.com.ua* (<http://daily.com.ua>). – 2015. – 23.12).

***

Новоназначенный посол Украины в ООН В. Ельченко заявил, что при первой же встрече с Генеральным секретарем ООН Пан Ги Мунном спросит о возможной отправке миротворческих сил в Украину.

По его словам, есть государства, кроме России, которые сомневаются в необходимости этого шага. Какие именно это страны, В. Ельченко не уточнил.

Кроме того, В. Ельченко рассказал, что вместо миротворческого контингента ООН в Украину, возможно, будет направлена полицейская миссия Европейского Союза (*Слово и Дело* (<http://ru.slovoidilo.ua>). – 2015. – 23.12).

***

Председатель Донецкой облгосадминистрации П. Жебровский не исключает силового варианта для освобождения занятого боевиками пос. Коминтерново и других населенных пунктов Донецкой области.

«Нужно освобождать Коминтерново и другие украинские села и города... Я, наверное, непопулярную вещь скажу, но кроме силового варианта я не вижу... Безусловно, мы будем делать все, что необходимо. Но издевательства над украинцами, которые проживают на временно оккупированных территориях, промывание мозгов приводят к такому водоразделу между семьями, между друзьями, которые живут на той

территории и на территории, подконтрольной украинской власти. И на самом деле этот нарыв рано или поздно нужно будет вскрыть. Очень бы хотелось, чтобы это было мирным путем, но на самом деле если не удастся, то придется применять другие пути, потому что это украинская территория, там украинские граждане и они должны быть под украинской юрисдикцией», – сказал П. Жебровский (*Остров* (<http://www.ostro.org>). – 2015. – 23.12).

***

Боевики расширяют свои территории путем захвата населенных пунктов в серой зоне. По словам военного эксперта Д. Тымчука, украинские войска неукоснительным соблюдением минских договоренностей фактически позволяют им это делать. Об этом Д. Тымчук написал на своей странице в Facebook.

«Пользуясь тем, что украинские войска в целом соблюдают условия минских договоренностей (за исключением случаев открытия ответного огня), боевики расширяют территорию контролируемых ими районов за счет ввода подразделений в серую зону (о возможности таких действий группа ИС предупредила еще три месяца назад)», – говорится в сообщении.

По словам эксперта, в таких условиях эффект от работы инструментов типа специальной мониторинговой миссии ОБСЕ или совместного центра по координации и контролю просто минимальный. «Адекватные ответные действия украинского военного руководства в настоящее время не наблюдаются», – отметил Д. Тымчук (*GuildHall* (<http://ghall.com.ua>). – 2015. – 23.12).

***

Оппозиционный блок не даст рейдерам захватить Кривой Рог. Об этом заявил народный депутат, заместитель председателя парламентской фракции «Оппозиционный блок» А. Вилкул, комментируя решение парламента провести повторные выборы в Кривом Роге.

«В зале парламента произошел абсолютный конституционный беспредел, который устроила банда рейдеров. Они фактически хотят захватить Кривой Рог. Они наплевали на выбор избирателей 700-тысячного города. Украинский парламентаризм полностью разрушен. Теперь получается, что любого выбранного мэра можно убрать, и неважно, что об этом думают люди», – отметил политик.

А. Вилкул добавил, что Оппозиционный блок не боится этих выборов и обязательно победит снова: «Мы пойдем на эти выборы, выиграем их. Наше дело правое, победа будет за нами. Кривбасс докажет, что он против заезжих рейдеров и подонков (*МинПром* (<http://minprom.ua>). – 2015. – 23.12).

***

Назначение перевыборов еще не означает, что в Бюджет-2016 заложат средства на их проведение. Об этом рассказал политолог А. Дуда,

аналізуючи інформацію о том, что депутаты назначили перевыборы в Кривом Роге на 27 марта 2016 г.

«На самом деле, ...оптимальным вариантом были не перевыборы. Нужно было дать возможность Вилкулу несколько месяцев поработать, найти факты нарушения им законов и на этом основании госадминистрации делать представление о внеочередных выборах в Кривом Роге. А в данном случае есть опасения, что это просто приведет к определенным обжалованиям со стороны Вилкула», – объясняет политолог.

Но сам факт назначения внеочередных выборов в Кривом Роге, как подчеркнул эксперт, является положительным. «Теперь возникает еще один вопрос: заложат ли в Бюджет-2016 средства на проведение выборов криворожского городского головы?» – отметил А. Дуда.

Что касается вероятного конфликта с Оппозиционным блоком, то накануне внесения изменений в Конституцию Украины возникает вопрос о голосах представителей этой политсилы.

«Но не нужно этого опасаться. Во-первых, инициировала эти выборы не президентская сторона. Поэтому не стоит связывать это с голосованием за конституционные изменения. Конституционные изменения следует рассматривать как отдельный политический проект. В рамках этого будут отдельно говорить с депутатами из Оппозиционного блока и представителями других фракций», – убежден А. Дуда (*Слово и Дело* (<http://ru.slovoidilo.ua>). – 2015. – 23.12).

***

Фракція «Батьківщина» не поділяє соціальну, фінансову та бюджетну політику, яку веде діючий уряд. Про це заявив народний депутат від «Батьківщини» С. Власенко.

«Кабмін, подаючи бюджет, бачить нашу державу з податками на пенсії, з відсутністю будь-яких соціальних пільг, підвищеними тарифами, з повною руйнацією фінансового забезпечення місцевого самоврядування, але зі збільшенням його обов'язків – ми з цим не погоджуємося! Ми пропонували свої альтернативи, але уряд до них не дослухався», – зазначив він.

Як наголосив С. Власенко, бюджет і бюджетоутворюючі законопроекти, подані урядом, «є недолюбими, бо вони відображають абсолютно неправильну, не спрямовану назустріч людям соціальну, фінансову і бюджетну політику».

Депутат від «Батьківщини» також зауважив, що уряд при підготовці бюджету не врахував ключових вимог фракції про зняття оподаткування з пенсій і зниження ренти на газ для приватних компаній.

За його словами, Прем'єр-міністр продовжує «тактику надання преференцій приватним газовидобувним компаніям, знижуючи для них ренту з 1 січня і залишаючи величезну ренту на державну компанію «Укргазвидобування»».

С. Власенко нагадав, що це дві ключові вимоги, які висловлювала фракція «Батьківщина» для того, щоб почати обговорювати підтримку змін

до податкових законів, які повинні стати базовими для бюджету на 2016 р. (*Вечерние вестни* (<http://gazetavv.com>). – 2015. – 23.12).

***

Даже те политики, которые представляют большинство, могут не проголосовать за бюджет, заявляет политический эксперт П. Олещук, анализируя информацию о том, что «Самопоміч» отказалась голосовать за налоговую реформу и Госбюджет.

«Вопрос на самом деле в том, что не только “Самопоміч”, но и другие депутаты могут не проголосовать. Все будет решаться в индивидуальном порядке. Возможно, благодаря переговорам или иным обстоятельствам за Бюджет проголосует часть Оппозиционного блока. Это голосование покажет очень неожиданные конфигурации, – анализирует П. Олещук. – Многие политики, даже те, кто представляет большинство, не будут голосовать за него, и нужно будет искать какую-то альтернативу. А альтернативу у нас, как правило, ищут привычными методами. Например, переговорами с мажоритарщиками в обмен на какие-то преференции для их округов».

На его взгляд, можно говорить о том, что будет отдельная коалиция, которая не совсем будет пересекаться с официальной парламентской коалицией (*Слово и Дело* (<http://ru.slovoidilo.ua>). – 2015. – 23.12).

***

Сполучені Штати Америки вже практично не вірять в те, що в Україні проводитиметься реальна боротьба з корупцією. Про це повідомляє політолог М. Воробйов.

Ключова увага до України Білого дому – візит Д. Байдена. Однак, на думку політолога, з його виступу майже ніхто висновків так і не зробив. Більшість депутатів узагалі не переживають про те, що буде з Україною завтра. Сполучені Штати Америки, у свою чергу, вирішили просто заморозити свої відносини з Україною. Бюджет, який передбачає допомогу для України на рівні 654 млн дол., уже підписаний Б. Обамою. І це цілком логічно: якщо Україна не хоче виконувати свої зобов'язання перед партнерами, то її вносять до списку неблагонадійних. Справи з нею вестимуть і далі, але як зі звичайною країною, без якихось особливих привілеїв. Дружні поплескування по плечу триватимуть, але з набагато меншим ентузіазмом, резюмував М. Воробйов (*Politic.kiev.ua* (<http://politic.kiev.ua>). – 2015. – 23.15).

***

Глава крымскотатарского меджлиса Р. Чубаров заявил, что вопрос о снабжении Крыма электроэнергией должен быть рассмотрен Советом национальной безопасности и обороны Украины.

По словам Р. Чубарова, любой договор, подписанный Киевом или же Москвой, касающийся поставок электроэнергии в Крым, в котором не будет

указано, что полуостров является частью Украины, «будет просто сдачей позиций Украины, это будет государственной изменой».

Кроме того, Р. Чубаров считает, что данный вопрос должен рассмотреть СНБО Украины, и он лично будет присутствовать на заседании совета, чтобы «предотвратить новое предательство».

Ранее Р. Чубаров заявлял, что целью энергетической блокады Крыма было именно признание Крыма украинской территорией (*GuildHall* (<http://ghall.com.ua>). – 2015. – 23.12).

***

Для Украины сейчас принципиально изменить статус Крыма в договоре с РФ, заявил исполнительный директор Центра прикладных политических исследований «Пента», политолог А. Леонов, анализируя требование Р. Чубарова назвать Крым оккупированной территорией в новом договоре о поставках украинского электричества в Крым.

«Сложность в том, что если обозначить в договоре, что Крым является оккупированной территорией, то такой договор не будет подписан, РФ не пойдет на это. С другой стороны, там определенно не должно фигурировать и такое определение, как федеральный округ. Скорее всего, если такое соглашение будет подписано, нужно искать нейтральные определения», – рассказывает эксперт.

По его словам, пока невозможно понять, какой будет российская политика в этом направлении. «Они готовятся к какому-то определенному сценарию по Крыму. Особенно в свете последних событий, когда США продлили санкции, очевидно, что может быть дальнейшее свертывание деятельности относительно полуострова, – отметил политолог. – Сейчас принципиально требовать изменить статус Крыма. Весь мир считает Крым аннексированной территорией, никто не признал этой оккупации. Безусловно, если такая сделка и будет существовать, то ни при каких условиях там не должен быть обозначен российский статус полуострова» (*Слово и Дело* (<http://ru.slovoidilo.ua>). – 2015. – 23.12).

***

Около 70 лояльных к грузинской команде чиновников Одесской облгосадминистрации получают неправомерные надбавки к заработным платам, утверждает народный депутат фракции «Блок Петра Порошенко» Д. Голубов.

«Сегодня грузинские реформаторы начинают новую практику грязных надбавок государственным чиновникам. Ежемесячно черные надбавки получают порядка 70 государственных чиновников, в связи с чем зарплаты чиновников от 442 до 2377 дол. ежемесячно получают лояльные к грузинской команде чиновники», – заявил Д. Голубов.

Он подчеркнул, что общая сумма выплат составляет порядка 80 тыс. дол. (*МинПром* (<http://minprom.ua>). – 2015. – 23.12).

***

Фракція «Самопоміч» може розширити урядову присутність до рівня секторального блоку на чолі з віце-прем'єр-міністром. Таку думку висловив політолог В. Карасьов.

«Нинішня коаліція здатна існувати лише за участі менших фракцій – “Самопоміч” та “Батьківщини”. Тому головні пайщики коаліції – БПП та НФ – будуть зацікавлювати їх до подальшого коаліційного життя», – вважає політолог.

За його словами, команду Ю. Тимошенко, яка нині не має в уряді формального представника, прогнозовано зацікавлять Міністерства екології чи охорони здоров'я. «Натомість “Самопоміч” або збереже нинішні позиції – міністра аграрної політики, або розширить їх за рахунок секторального інфраструктурного блоку міністрів на чолі із віце-прем'єром. Це імовірно з огляду на публічні заяви знакових людей “Самопоміч” – І. Мірошніченка і О. Лаврика, які висловили високу оцінку діяльності міністра О. Павленка», – наголосив В. Карасьов.

На його думку, ключовий акцент коаліційних трансформацій – персона Прем'єра. «Усі в парламенті розуміють, що голоси необхідні насамперед для призначення нового голови уряду. Адже без реальної кандидатури відставлений Верховною Радою А. Яценюк разом із міністрами і надалі виконуватимуть обов'язки. А наявність напівлегітимного уряду запалить зелене світло достроковим парламентським виборам. Я думаю, що в коаліції прорахували усі ризики. Тож зміна уряду малоімовірна», – наголосив В. Карасьов (*УНН* (<http://www.unn.com.ua>). – 2015. – 23.15).

***

Печерський районний суд Києва задовольнив клопотання захисту і змінив керівникові Київської обласної організації «Свободи» І. Сабію запобіжний захід у вигляді домашнього арешту на особисте зобов'язання.

Слідчий суддя також зазначив, що запобіжний захід у вигляді особистого зобов'язання для І. Сабія діятиме до 23 лютого 2016 р.

Під час засідання адвокат І. Сабія просив скасувати домашній арешт для його підзахисного і відпустити його під особисте зобов'язання. Захисник пояснив, що І. Сабій є депутатом Київської обласної ради і членом бюджетної комісії цієї ради. Однак домашній арешт не дає йому змоги повною мірою виконувати свої обов'язки, бо цей захід «свободівець» має відбуватися за місцем проживання на Хмельниччині (*УНН* (<http://www.unn.com.ua>). – 2015. – 23.15).

***

«Український вибір» оприлюднив заяву, де зазначено, що громадянський рух ніколи не брав участі в жодних сепаратистських зборах і не робитиме цього, оскільки категорично відстоює територіальну цілісність і єдність України. Крім того, у заяві зазначено, що «Народний фронт» політичними переслідуваннями хоче відвернути увагу

народу від катастрофи в економіці, передає прес-служба «Українського вибору».

«Нардеп від “Народного фронту” А. Левус вимагає негайного арешту лідера Громадського руху “Український вибір” В. Медведчука за нібито причетність до якихось “зборів”, що повинні були відбутися в регіонах України. Зв’язок лідера “Українського вибору” з організацією цих “зборів” – вигадки парламентаря.

Справжня мета “фронтовиків”, лідер яких очолює Кабінет Міністрів, очевидна: опричники Прем’єра всіма силами намагаються відвернути увагу українців від захмарних цін, зростаючого безробіття, краху економіки. Все це робиться під керівництвом і пильним контролем всіляких левусів», – ідеться в заяві.

В «Українському виборі» також зазначають, що «помилка “фронтовиків” у тому, що для такої гучної конспірологічної кампанії був обраний інтелектуально обділений виконавець» (УНН (<http://www.unn.com.ua>). – 2015. – 22.15).

ЕКОНОМІКА

Національні банки України і Польщі підписали угоду про кредитну лінію для України на 1 млрд євро. Про це повідомив посол України в Польщі А. Дешиця у своєму мікроблозі у Twitter.

«Чудовий подарунок на День дипломатії – Угода SWAP між НБУ та НБ РП про відкриття кредитної лінії на 1 млрд євро», – написав А. Дешиця.

Нагадаємо, 15 грудня Президент України П. Порошенко повідомив, що під час зустрічі в Києві з президентом Польщі А. Дудою домовився про відкриття Варшавою кредитної лінії для Києва на суму в 1 млрд євро (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1532176-nbu-i-natsbank-polschi-pidpisali-ugodu-pro-kreditnu-liniyu-dlya-ukrayini-na-1-mlrd-yevro-posol>). – 2015. – 22.12).

***

Национальный банк согласовал приобретение существенного участия владельцам четырех банков. Об этом говорится в решениях Комитета по вопросам надзора и регулирования деятельности банков, надзора (оверсайта) платежных систем.

Согласовано совместное приобретение существенного участия в размере около 57 % в Поликомбанке ассоциированным лицам Н. Тарасовец, Ю. Тарасовец и А. Тарасовец. В начале 2015 г. структура собственности делала невозможным установление реальных конечных бенефициаров банка.

Также согласовано приобретение прямого существенного участия в размере 50 % в Финэксбанке А. Сидоровой (гражданка Латвии). В начале 2015 г. у банка не было контроллера, а был только один владелец существенного участия на менее 50 % С. Осьмухин.

Согласовано увеличение прямого существенного участия в размере 87,7 % в Агрокомбанке В. Дроботу. В начале года его участие не превышало 25 %, остальные акции были распылены между 10 физическими лицами, ни одно из которых не была владельцем существенного участия.

В Альянс Банке согласовано приобретение опосредованного существенного участия в размере 73 % А. Сосис. По состоянию на начало года у банка не было владельцев существенного участия, а его акции были распределены между лицами, ни одно из которых не имело более 10 %.

Эти четыре банка принадлежали к тем, чей процесс легализации структуры собственности находится на решающей стадии.

НБУ согласовал собственников Промышленно-финансового банка, банка «КредитДнепр», Таскомбанка, банка «Портал» и КСГ Банк (*Минфин* (<http://minfin.com.ua/2015/12/22/12893423>). – 2015. – 22.12).

***

«Ощадбанк» досрочно погасил кредит рефинансирования от НБУ в сумме 522 млн грн. Об этом говорится в сообщении банка.

В целом в 2015 г. «Ощадбанком» погашена задолженность по кредитам рефинансирования от НБУ в сумме 5,5 млрд грн, из которых 3,5 млрд грн погашен досрочно. «Это уже второе досрочное погашение кредитов рефинансирования в текущем году. Первое – в сумме 3 млрд грн – было осуществлено в сентябре 2015 г.», – сообщает банк.

«“Ощадбанк” впервые с 2008 г. досрочно возвращает кредиты рефинансирования НБУ. Мы констатируем восстановление ресурсной базы банка и существенное улучшение его ликвидной позиции», – сказал глава правления банка А. Пышный.

По его словам, банк стабильно работает с операционной прибылью, уровень которой по результатам 11 месяцев составил 11,6 млрд грн (*Минфин* (<http://minfin.com.ua/2015/12/22/12903321>). – 2015. – 22.12).

***

Правление Национального банка решило отнести банк «Софиевский» к категории неплатежеспособных. Об этом говорится в постановлении № 916, сообщает пресс-служба регулятора.

«Исторически банк был расположен в Донецке. После начала антитеррористической операции банк переехал в Киев, но почти весь кредитный портфель банка “Софиевский” сконцентрирован в зоне АТО. Из-за развития событий на Востоке качество его обслуживания значительно ухудшилось, что привело к проблемам с ликвидностью. Собственники и менеджмент старались спасти банк и находились в поисках инвестора», – говорится в сообщении.

В поисках альтернативного источника доходов в последнее время банк сфокусировался на открытии отделений с целью розничного валютнообмена. Но, учитывая существенную нехватку ликвидности, этот путь оказался

неудачним. Поиск инвестора, который мог бы финансово помочь, не дал ожидаемых результатов. Все это привело к неплатежеспособности банка.

Данные отчетности банка «Софиевский» свидетельствуют о том, что у банка недостаточно денег для выполнения своих обязательств перед вкладчиками и кредиторами. Общая сумма невыполненных банком обязательств по состоянию на 9 декабря 2015 г. составляет 32,1 млн грн., или 5,3 % от обязательств (*Минфин (<http://minfin.com.ua/2015/12/23/12932393>). – 2015. – 23.12*).

***

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб розпочинає з 23 грудня виплати коштів вкладникам банку «Фінанси та кредит». Про це повідомила прес-служба Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

«У зв'язку з прийняттям виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (Рішення від 18 грудня 2015 р. № 230 “Про початок процедури ліквідації АТ “Банк ”Фінанси та кредит” та делегування повноважень ліквідатора банку”), фонд з 23 грудня 2015 р. розпочинає виплати коштів вкладникам даного банку», – зазначили в ФГВФК.

За інформацією прес-служби, для отримання коштів вкладники ПАТ «Банк “Фінанси та кредит”» з 23 грудня 2015 р. до 3 лютого 2016 р. включно можуть звертатися до установ банків-агентів фонду: АТ «Ощадбанк», ПАТ «Альфа-Банк», ПАТ «Південний» і ПАТ «ПУМБ».

Для отримання гарантованої суми відшкодування вкладникам необхідно звернутися до установ банків-агентів і пред'явити паспорт та документ про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків (ідентифікаційний номер). Виплати відшкодування також здійснюватимуться іншим особам на підставі нотаріально посвідченої довіреності.

Відшкодування вкладникам АТ «Банк “Фінанси та кредит”», які з будь-яких причин не звернуться до банку-агента фонду в період з 23 грудня 2015 р. до 3 лютого 2016 р., здійснюватимуться за результатами розгляду їхніх індивідуальних письмових звернень на адресу фонду до дня внесення запису про ліквідацію банку як юридичної особи до Єдиного державного реєстру юридичних осіб.

Банк, що здійснює виплату коштів, визначається залежно від місця реєстрації проживання за паспортом, вказаному вкладниками під час укладання договору банківського вкладу/рахунку з АТ «Банк “Фінанси та кредит”»

(Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1532354-vkladnikam-banku-finansi-ta-kredit-z-23-grudnya-rozpochnut-viplati-koshtiv>). – 2015. – 22.12).

***

На початку 2016 р. відбудуться відкриті торги з продажу нерухомості неплатоспроможного ПАТ «БГ Банк». Про це повідомили в прес-службі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

«Фонд гарантування вкладів фізичних осіб виставляє на продаж 1949,8 кв. м нерухомого майна в центрі Києва.

Реалізовуватимуться нежитлові приміщення шостого, сьомого, восьмого поверхів будинку на вул. О. Гончара, 35. Їхня сумарна початкова вартість продажу становить 94 млн грн», – ідеться в повідомленні (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1532357-z-pochatku-2016-roku-na-auksion-komertsiynu-nerukhomist-bg-banku>). – 2015. – 22.12).

***

Украинские банки обязали перед продажей людям и компаниям инвалюты и ее перечислением за границу запрашивать больше сведений и проверять их достоверность. Об этом говорится в телеграмме Нацбанка № 25-02002/101317 («Об использовании индикаторов подозрительных финансовых операций»), которой устанавливаются дополнительные требования к четырем типам операций: покупка валюты для дальнейшего перечисления за рубеж, перевод в другую страну имеющейся на счете СКВ, отправка за границу гривни и получение зарубежных кредитов либо возвратной финансовой помощи.

Если ранее для покупки валюты на межбанке, банк запрашивал у компании документы по контракту, под который совершается приобретение, то теперь он начнет собирать дополнительную информацию о самом предприятии и его работе.

«Нужно будет запрашивать сведения об обороте предприятия, его налоговую декларацию, баланс с налоговой отметкой. Все это должно анализироваться в финучреждении и сопоставляться с объемами операций. Если, например, выяснится, что оборот компании составляет 5 млн дол., а она хочет купить 10 млн дол., то ей, скорее всего, будет отказано в проведении операции», – привел пример директор департамента казначейства Евробанка В. Невмержицкий.

Еще жестче будут проверяться платежи, направляемые в оффшорные юрисдикции, а также в страны Балтии – требования по ним Нацбанк прописал отдельно. Обязав банкиров не просто запрашивать информацию об отправителях денег в этих направлениях, но и собирать максимум данных о получателях средств.

Финансисты не имеют права совершать платеж, пока не узнают, кто является конечным владельцем (владельцами) компании-получателя украинских денег – у них должны быть копии всех правоустанавливающих документов. Также налоговые декларации этих компаний, с документами о происхождении средств. При этом наш отправитель денег должен будет доказать экономическую целесообразность операции с оффшорной компанией или балтийским предприятием.

Еще в отдельную категорию НБУ отнес платежи украинских импортеров, которые завозили товары более двух лет назад (по таможенной декларации), а платить за них решили только сейчас. Чтобы отправить деньги за границу, им также придется документально доказывать экономическую

целесообразность такой операции и предоставить финансовый отчет на последнюю отчетную дату, подтверждающий наличие кредиторской задолженности, и документ с информацией об источниках происхождения средств компании.

Под жесткий контроль банкиры, по новому документу, обязаны взять все перечисления рядовых граждан на сумму свыше 150 тыс. дол. Кроме договора, по которому перечисляются деньги (например, договора с медицинским или учебным учреждением), человеку для крупного платежа нужно предоставить копию своей последней налоговой декларации и доходах, а также имущественную декларацию – вероятно, нацбанковцы хотят таким образом вынудить людей активнее декларировать свои доходы и активы. Особенно тех, кто совершает крупные покупки за границей (квартир, домов, земли) и никак не может обойтись без безналичного перевода средств. Также тех, кто готовится выехать на ПМЖ.

Кроме того, от украинца потребуют документ, подтверждающий его источник дохода (указанная в нем сумма не может быть меньше той, которая отправляется за границу).

В случае с физлицом также придется обосновывать экономическую целесообразность заграничного платежа. Например, в случае с заграничным лечением придется доказать, почему было выбрано лечение в одной берлинской клинике за 200 тыс. дол., когда в больнице по соседству точно такой же курс стоит 120 тыс. дол. И предоставить информацию о медучреждении (*Экономические известия* (<http://news.eizvestia.com/news-finance/full/385-nbu-snova-uslozhnil-ukraincam-pokupku-i-perechislenie-valyuty>). – 2015. – 22.12).

***

Станом на 23 грудня, запаси газу у вітчизняних газосховищах на 21 % перевищують минулорічний показник і становлять 14,6 млрд куб. м. Про це повідомили у прес-службі ПАТ «Укратрансгаз».

За даними ПАТ «Укртрансгаз», наразі в добовому режимі на відбір газу працює сім сховищ. Добовий показник відбору газу становить 53 млн куб. м. «Україна займає лідируючі позиції серед європейських країн по запасам блакитного палива», – ідеться в повідомленні.

Водночас на другому місці серед європейських країн щодо запасів блакитного палива Німеччина, на третьому – Італія (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1532567-zapasi-gazu-v-ukrayini-na-21-perevischuyut-minulorichniy-pokaznik-ukrtransgaz>). – 2015. – 23.12).

***

В Україні видобуток кам'яного вугілля збільшився на 1,9 % – до 2,4 млн т порівняно з листопадом 2014 р. Про це повідомляється на сайті Державної служби статистики.

За інформацією відомства, протягом січня – листопада 2015 р. в Українській державі було зменшено виробництво кам'яного вугілля на 39,2

% – до 25,6 млн т, за листопад (порівняно до жовтня цього року) видобуток упав на 11,4 %.

Нагадаємо, у січні – жовтні 2015 р. видобуток кам'яного вугілля в Україні впав на 41,5 % – до 23,3 млн т, однак у жовтні (відповідно до жовтня 2014 р.) було зафіксовано зростання виробництва на 17,7 % – до 2,7 млн т (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1531990-vidobutok-vugillya-u-listopadi-zris-mayzhe-na-2-derzhstatistiki>). – 2015. – 21.12).

***

В 2016 г. цены на нефть продолжают падать, однако соответствующего снижения стоимости бензина в Украине наблюдаться не будет.

Хорошие новости ожидают только автомобилистов, использующих газ. Есть несколько факторов, которые влияют на ситуацию.

«В мире оказалось очень много лишней нефти. Быстро снизить ее добычу технологически невозможно. Нефтедобыча – это не кран на кухне, который можно закрыть легким движением руки. В отрасль вложены деньги, причем немалые, инвесторы рассчитывают на прибыль. К тому же инерция рынка всегда очень сильна», – рассказывает директор Консалтинговой группы А-95 С. Куюн.

По его словам, нормальной конкуренции мешает теневой рынок, в котором пребывает примерно 25 % рынка бензина. Оборот «тени» С. Куюн оценивает в пределах 7 млрд грн.

Кроме того, подчеркивает директор энергетических программ Центра им. А. Разумкова В. Омельченко, трейдеры массово нарушают конкурентное законодательство. «Сговор на рынке нефтепродуктов был, есть и, скорее всего, будет и в дальнейшем. Разные структуры делят рынок и диктуют свои условия. Из-за этого цены на топливо завышены еще на 5–10 %. То есть на 1–2 грн на 1 л топлива», – пояснил эксперт.

Однако автомобилисты, использующие пропан-бутан, могут серьезно сэкономить. «Привезли очень много сжиженного газа, причем из разных стран. В результате цена будет снижаться. Мы ожидаем снижение цены, как максимум, до 8 грн за 1 л», – отметил С. Куюн (*Экономические известия* (<http://news.eizvestia.com/news-markets/full/168-iz-za-kogo-ukraine-ne-vidat-deshevogo-benzina>). – 2015. – 22.12).

***

В Україні за підсумками 2015/2016 маркетингового року очікується виробництво соняшникової олії на рівні 4,8 млн т, що на 14,3 % більше порівняно до попереднього року. Про це повідомив генеральний директор асоціації «Укроліяпром» С. Капшук.

«У листопаді було вироблено 350–360 тис. т олії. Сезон розпочався непогано. Плануємо виробити олії соняшникової на рівні 4,8 млн т. Плюс 200

тис. т ми прогнозуємо соєвої олії і 100–130 тис. т ріпакової», – сказав він і додав, що внутрішнє споживання становить 500 тис. т.

За його словами, в асоціації також прогнозують експорт соняшникової олії в межах 4,2–4,3 млн т.

Крім того, гендиректор асоціації «Укроліяпром» поінформував, що за підсумками 2015 р. очікується збір соняшника близько 12 млн т, сої – 3,8 млн т, ріпаку – 1,780 млн т. Загалом очікується збір усіх олійних на рівні 16,5 млн т.

Водночас, зауважив він, на сьогодні в Україні перероблено 300 тис. т ріпаку, а 1,3 млн т експортовано. При цьому планується переробити 1–1,1 млн т сої.

Нагадаємо, протягом 2014/2015 маркетингового року (вересень 2014 р. – кінець серпня 2015 р.) олійно-жирові заводи в Україні виробили 4,2 млн т соняшникової олії, експорт становив 3,9 млн т (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1532259-ukroliyaprom-prognozuje-zbilshennya-virobnitstva-oliyi-na-14>)). – 2015. – 22.12).

***

Компанія «Інком», яка належить до лідерів вітчизняного ринку інформаційних технологій, закінчує 2015 р. банкрутом, а раніше була запідозрена в корупції і неблагонадійності з боку Світового банку.

За даними видання, засновником «Інкому» є бізнесмен і новий гендиректор «Датагруп» О. Кардаков.

«Скорочення в компанії почалися ще в 2014 р., экс-співробітники інтегратора говорили про те, що деяких звільняли з порушенням Трудового кодексу. О. Кардаков, як власник “Інкому”, не може обслуговувати кредитні зобов’язання перед банками “ВТБ” і Промінвестбанк. За внутрішньої інформації “ВТБ”, О. Кардаков навіть не зміг погасити суму в розмірі близько 70 тис. грн на погашення відсотків за обслуговування кредиту», – зазначають ЗМІ.

За даними журналістів, глобальні проблеми «Інкому» почалися на початку 2014 р., коли Світовий банк усунув компанію від участі у своїх тендерах терміном на три роки. «Цей факт завдав незаперечний удар не тільки по репутації “Інкому”, а й позначився на господарській діяльності всередині країни. Світовий банк запідозрив “Інком” у підробці і недійсності документів, які були надані на тендер Мінсоцполітики. У 2010 р. “Інком” виграв цей тендер і отримав 29,6 млн дол. Кредитував проект Світовий банк, а значить, усі закупівлі повинні були відповідати їхнім вимогам. Міжнародні банкіри провели аудит всієї тендерної документації і за його підсумками внесли “Інком” у Debarred & Cross-Debarred Firms & Individuals (компанії та особи, відсторонені від участі в тендерах). До речі, саме підозра в корупції і неблагонадійності як постачальника послуг стало основною причиною, за якою А. Садовий відмовив О. Кардакову (ідеться про переговори О. Кардакова з А. Садовим з приводу отримання прохідного місця в списку на парламентських виборах 2014 р.)», – сказано в публікації (*Українські*

Національні Новини (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1531995-kompaniya-inkom-o-kardakova-zakinchuye-2015-bankrutom-zmi>). – 2015. – 21.12).

***

Міжнародні рейтингові агентства Moody's і S&P змінили прогноз щодо рейтингу Києва, заявляється в прес-релізах агентств.

Зазначається, що Moody's змінило з негативного на стабільний прогноз щодо рейтингу Києва в національній та іноземній валюті на рівні Са. Головним чинником зміни рейтингу, зазначили в агентстві, є досягнення домовленостей влади Києва із закордонними кредиторами щодо реструктуризації боргу в іноземній валюті.

Водночас S&P змінило рейтинг з дефолтного D до CCC+ із стабільним прогнозом (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1532469-moodys-i-s-p-zminili-prognoz-kreditnogo-reytingu-kiyeva>). – 2015. – 23.12).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ

СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Падіння промислового виробництва в листопаді було зафіксовано на рівні 4,9 % порівняно з аналогічним періодом 2014 р. без урахування тимчасово окупованої території Криму та частини зони проведення антитерористичної операції. Про це повідомляє Державна служба статистики.

За інформацією Держстатистики, у січні – листопаді 2015 р. падіння промислового виробництва було на рівні 14,4 % відповідно до попереднього року, при цьому в місячному вимірі (листопад до жовтня 2015 р.) становив 1,7 %.

Нагадаємо, у жовтні 2015 р. падіння промислового виробництва становило 5 % порівняно з жовтнем 2014 р. При цьому в жовтні відповідно до вересня спостерігалось зростання промпродукції на 7,3 % (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1531985-padinnya-promvirobnitstva-u-listopadi-bulo-zafiksovane-na-rivni-4-9-derzhstatistiki-dopovнено>). – 2015. – 21.12).

***

В Україні протягом січня – листопада 2015 р. було скорочено виробництво електроенергії загалом на 10,5 % – до 147,8 млрд кВт·год порівняно з аналогічним періодом 2014 р. Про це повідомляється на сайті Державної служби статистики.

За інформацією Держстатистики, у листопаді (відповідно до листопада 2014 р.) було вироблено на 8,2 % менше – до 14,5 млрд кВт·год електроенергії.

Зокрема, атомні електростанції (АЕС) у січні – листопаді цього року виробили на 0,9 % менше – до 79,4 млрд кВт·год електроенергії, у листопаді – на 11,4 %, до 7,4 млрд кВт·год.

При цьому теплоелектростанції (ТЕС) і теплоелектроцентралі (ТЕЦ) протягом січня – листопада згенерували на 19,1 % менше електроенергії – до 60,9 млрд кВт·год, у листопаді було зафіксоване зростання виробництва на 8,3 % – до 6,4 млрд кВт·год.

Крім того, за вказаний період гідроелектростанції зменшили виробництво електроенергії на 26,5 % – до 6,3 млрд кВт·год, у листопаді – на 26,8 % – до 0,5 млрд кВт·год.

Сонячна і вітрова генерація в січні – листопаді також скоротили виробництво електроенергії на 3,4 % – до 1,3 млрд кВт·год, у листопаді спостерігалось збільшення – на 7,8 %, до 0,1 млрд кВт·год (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1532000-ukrayina-skorotila-virobnitstvo-elektroenergiyi-u-sichni-listopadi-na-10-5-derzhstatistiki>). – 2015. – 21.12).

***

В Україні протягом січня – листопада 2015 р. було зменшено видобування природного газу на 2 % – до 17,8 млрд куб. м порівняно з аналогічним періодом 2014 р. Про це повідомляється на сайті Державної служби статистики.

Як поінформували в Держстатистики, у листопаді газовидобувні компанії виробили 1,6 млрд куб. м палива, що менше на 0,7 %, ніж було видобуто в листопаді 2014 р. При цьому в місячному вимірі (листопад до жовтня 2015 р.) зменшено виробництво газу на 2,1 %.

Крім того, за інформацією відомства, у січні – листопаді цього року в Україні було вироблено 571 тис. т газового конденсату, одержаного з родовищ газу природного, що на 10 % менше, ніж торік.

Нагадаємо, у січні – жовтні 2015 р. газовидобувні компанії України зменшили виробництво природного газу на 2,2 % – до 16,1 млрд куб. м, у жовтні було піднято 1,6 млрд куб. м, що на 0,5 % менше від аналогічного періоду 2014 р. (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1531994-ukrayina-u-sichni-listopadi-skorotila-vidobutok-gazu-do-17-8-mlrd-kub-m-derzhstatistiki>). – 2015. – 21.12).

***

У Європейській комісії заявили, що діалог з Україною та РФ щодо імплементації зони вільної торгівлі між Україною та РФ не буде продовжений.

Нагадаємо, глава Мінекономрозвитку РФ О. Улюкаєв повідомив, що Росія не має намірів розривати економічні відносини з Україною, але преференцій у торгівлі більше не буде.

Крім того, він додав, що переговори щодо асоціації ЄС і Києва можуть бути продовжені (*Українські Національні Новини*

(<http://www.unn.com.ua/uk/news/1531997-u-yek-zayavili-scho-dialog-z-ukrayinoyu-ta-rf-schodo-zvt-ne-bude-prodovzheniy-dopovnenno>). – 2015. – 21.12).

***

Росія посилюватиме митний контроль щодо товарів з України. Про це заявив перший заступник голови Мінекономрозвитку РФ О. Ліхачов, виступаючи в Держдумі РФ.

«З ряду відомчої взаємодії, у першу чергу щодо митної служби, будемо нарощувати жорсткість і строгість адміністрування», – сказав І. Ліхачов.

РФ з 1 січня 2016 р. вводить для України митні збори – указом президента РФ В. Путіна призупинено дію договору про зону вільної торгівлі СНД щодо України. Крім того, вводиться продуктове ембарго (**Українські Національні Новини** (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1532116-rosiya-poobitsyala-posiliti-mitniy-kontrol-schodo-tovariv-z-ukrayini>). – 2015. – 22.12).

***

Збиток для російських підприємців від асоціації України і ЄС у короткостроковій перспективі оцінюється в 3,5 млрд дол. Про це заявив заступник голови Мінекономрозвитку РФ О. Ліхачов.

«У цілому, аналіз шкоди для економіки Росії, розрахований за міжнародною загальновизнаною моделлю Global Trade Analysis, показав, що в короткостроковій перспективі тільки від тарифної лібералізації збиток становитиме понад 3,5 млрд дол. для російських підприємців, – сказав О. Ліхачов. – Хотів би підкреслити, що 3,5 млрд – ідеться про прогнозовані втрати російських ділових кіл, підприємців у випадку, якби ми жодним чином не реагували на запуск ЗВТ України та ЄС» (**Українські Національні Новини** (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1532101-rosiya-otsinila-zbitok-vid-asotsiatsiyi-ukrayini-i-yes-u-3-5-mlrd-dol>). – 2015. – 22.12).

***

США розширили санкції і пополнили список новими російськими компаніями. Об этом говорится в сообщении Министерства финансов США.

Под санкции попали Мособлбанк, Инресбанк (за связь с СМП-Банком братьев Ротенбергов), ВТБ24, «дочки» Сбербанка и ВТБ, Генбанка, а также Крайинвестбанк.

В список были добавлены 12 человек, в том числе уполномоченный самопровозглашенной ЛНР на переговорах в Минске В. Дейнего, экс-глава Министерства внутренних дел Украины В. Захарченко, экс-министр образования Украины Д. Табачник, заместитель генерального директора концерна «Калашников» по коммерческим вопросам Э. Иоффе и др.

Также были введены санкции против 22 юридических лиц и введены секторальные санкции против почти 100 юрлиц. Под санкции попали «Яндекс. Деньги», «Массандра» и Ялтинская киностудия, «Галс

Девелопмент», «Оборонпром» и ряд других военно-промышленных компаний (*Минфин* (<http://minfin.com.ua/2015/12/23/12931113>)). – 2015. – 23.12).